

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 1997-1998

6 JUILLET 1998

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**visant à actualiser
les taux des droits de succession et
de mutation par décès
en Région de Bruxelles-Capitale**

(déposée par MM. Stéphane de LOBKOWICZ et
Yves de JONGHE d'ARDOYE) (F)

Développements

La présente proposition d'ordonnance reprend et complète la proposition d'ordonnance visant à actualiser les taux des droits de succession et de mutation par décès en Région de Bruxelles-Capitale déposée par MM. Jean-Pierre de Clippele et Stéphane de Lobkowicz du 8 novembre 1994 (ref.: A-342/1 - 94/95).

A. Nous voudrions en préambule retracer brièvement l'histoire de la problématique des droits de succession.

Les citoyens ressentent de plus en plus mal la charge fiscale des droits de succession, d'abord parce que le patrimoine est déjà lourdement taxé du vivant des défunts, ensuite parce que l'absence d'indexation des barèmes depuis 1977 a doublé la charge fiscale en termes réels. En effet, les recettes globales des droits de succession ont augmenté de 210% entre 1977 et 1996 alors que l'inflation pendant la même période n'a augmenté que de 102%.

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 1997-1998

6 JULI 1998

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot aanpassing van het tarief
van de rechten van successie en
van overgang bij overlijden
in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

(ingediend door de heren Stéphane de LOBKOWICZ en
Yves DE JONGHE d'ARDOYE) (F)

Toelichting

Dit voorstel van ordonnantie vult het door de heren Jean-Pierre de Clippele en Stéphane de Lobkowicz op 8 november 1994 ingediende (ref.: A-342/1 - 94/95) voorstel van ordonnantie aan dat ertoe strekt het tarief van de rechten van successie en van overgang bij overlijden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan te passen.

A. Wij zouden ter inleiding een kort overzicht van het vraagstuk van de successierechten willen geven.

De burgers aanvaarden hoe langer hoe minder de fiscale druk van de successierechten, in de eerste plaats omdat het vermogen van de overledenen reeds tijdens hun leven zwaar is belast, en vervolgens omdat de belastingdruk sinds 1977 verdubbeld is doordat de belastingschalen niet werden geïndexeerd. De totale ontvangsten van de successierechten zijn dan ook tussen 1977 en 1996 ook met 210% gestegen, hoewel de inflatie tijdens diezelfde periode slechts met 102% gestegen is.

Notre collègue, Monsieur Serge de Patoul a déjà réagi en 1991 en déposant trois propositions d'ordonnance sur ce sujet.

La première visait à indexer les tranches liées aux droits de succession.

La deuxième à augmenter les droits de succession en déshérence et la troisième à exonérer les communes et les établissements publics communaux des droits de succession relatifs aux héritages qu'ils recevraient.

Sous la précédente législature également, le premier sousigné avait déposé avec notre ancien et estimé collègue Monsieur Jean-Pierre de Clippele une proposition d'ordonnance sur ce sujet que connaissait si bien ce dernier, à la fois comme notaire et comme auteur d'autres propositions en la matière à la Chambre dès 1992.

Notre proposition commune de 1994 rappelait entre autres les éléments suivants, nous citons:

“Personne ne conteste que les taux actuels des droits de succession sont aujourd'hui dépassés.

Depuis la dernière guerre, ceux-ci ont été augmentés quatre fois. De plus, les tranches successorales n'ont jamais été pleinement indexées et depuis plus de 20 ans ne l'ont plus été du tout.

Il s'ensuit que l'impact des droits de succession a été multiplié par huit, ce qui est énorme par rapport à tous les autres impôts existants dans le pays.

- Cet impôt sur le deuil est antifamilial. Il profite de la mort du conjoint ou d'un père de famille.
- Il est discriminatoire, car il frappe les biens visibles et spécialement les immeubles et les entreprises. Beaucoup de défaillances de PME sont dues à des difficultés de transmission à cause du poids des droits de succession.
- Cet impôt taxe également le civisme. Il est évident que celui qui a un compte à l'étranger ne paiera pas de droits de succession alors que celui qui a le civisme de maintenir son argent sur un compte bancaire, ou sous la forme d'un immeuble ou d'un portefeuille de titres, en Belgique, devra payer au-delà de 20 millions un taux d'au moins 30% et jusqu'à 80% lorsqu'il n'y a pas de lien de parenté.
- Cet impôt est antiéconomique, car il pénalise l'investissement. Celui qui n'a pas de descendants n'a plus aucun intérêt à épargner d'une façon visible puisqu'à son décès, l'Etat exproprie son épargne pour la quasi-totalité.

Onze collega Serge de Patoul heeft reeds in 1991 gereageerd en heeft in dat verband drie voorstellen van ordonnantie ingediend.

Het eerste strekte ertoe de belastingschijven van de successierechten te indexereren.

Het tweede had tot doel de successierechten bij nalatenschappen zonder erfgerechtigden te verhogen, en met het derde wou hij de gemeenten en de gemeentelijke openbare instellingen vrijstellen van successierechten bij eventuele erfenissen die hen zouden te beurt vallen.

Tijdens de vorige zittingsperiode had de eerste ondergetekende, samen met onze vroegere en gewaardeerde collega Jean-Pierre de Clippele, een voorstel van ordonnantie ingediend over het onderwerp waarmee de laatgenoemde als notaris, en sedert 1992 als indiener van andere voorstellen in dit verband in de Kamer, zo goed vertrouwd was.

In ons gezamenlijk voorstel van 1994 stond onder meer het volgende te lezen:

“Niemand ontkent dat de huidige tarieven van de successierechten thans achterhaald zijn.

Sedert de laatste oorlog zijn deze viermaal opgetrokken. Bovendien zijn de gedeelten van de erfenissen nooit tenvolle geïndexeerd en meer dan twintig jaar helemaal niet meer.

Hieruit volgt dat de opbrengst van de successierechten verachtvoudigd is, wat zeer veel is in verhouding met de andere belastingen in dit land.

- Deze belasting op sterfgevallen is niet gezinsvriendelijk. Zij haalt voordeel uit de dood van de echtgenoot of van een ouder.
- Deze belasting discrimineert, want zij treft de zichtbare goederen en met name de onroerende goederen en de ondernemingen. Heel wat problemen in kleine en middelgrote ondernemingen zijn het gevolg van moeilijkheden bij de overdracht wegens het gewicht van de successierechten.
- Deze belasting is ook een belasting op de burgerzin. Het is duidelijk dat iemand met een rekening in het buitenland geen successierechten zal betalen, terwijl iemand met burgerzin die zijn geld op een bankrekening laat staan of belegt in een onroerend goed of een aandelenportefeuille, in België, voor de bedragen boven de 20 miljoen een tarief van minimum 30% zal betalen, tot zelfs 80% wanneer er geen verwantschap is.
- Deze belasting is nadelig voor de economie daar zij nadelig is voor de investeringen. Wie geen afstammelingen heeft, heeft er geen belang bij op een zichtbare wijze te sparen daar de Staat zijn spaargeld bij zijn overlijden vrijwel volledig onteigent.

- Il est injuste, car, dans la plupart des cas, l'épargne a été constituée de revenus amputés par divers impôts tels l'impôt des personnes physiques, le droit de mutation, la TVA, etc. Le patrimoine est dès lors taxé deux fois, une première fois du vivant du contribuable et une seconde fois à son décès.
- La dépréciation monétaire et l'accroissement en valeur absolue des biens, surtout immobiliers, qui composent l'héritage, ont complètement modifié le cadre économique et social. Les transformations ont surtout touché Bruxelles, où la valeur des immeubles a connu une hausse remarquable. Une simple indexation est même insuffisante pour rattraper le retard pris".

Le Conseil d'Etat lui-même dans son avis du 3 avril 1998, publié ces derniers jours (Conseil d'Etat, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Président du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, le 27 mai 1997, d'une demande d'avis sur une proposition d'ordonnance "réduisant le taux des droits de succession applicables à la transmission par décès des entreprises à caractère familial" (Doc. CRB A-171/1 - 96/97)) note:

"La progressivité des droits n'a pas été adaptée à l'érosion monétaire. Il en résulte que ces droits sont devenus, dans de nombreux cas, exorbitants, mais de façon occulte, c'est-à-dire sans qu'une décision expresse de les augmenter ait été prise par le législateur. S'agissant d'une donation ou d'une succession recueillie en dehors de la proche famille, les conséquences de cette absence d'adaptation des taux ou des tranches d'imposition sont très onéreuses.

Au point qu'une série de stratégies d'évitement de l'impôt ont été imaginées, dont certaines sont d'ailleurs licites. Ces stratégies expliquent aussi le faible rendement de l'impôt, en même temps qu'elles risquent de troubler la dévolution des successions, par le manque de transparence qu'elles impliquent parfois".

Les auteurs de la proposition d'ordonnance de 1994 ne pouvaient avoir meilleur soutien que celui de cette haute juridiction.

Rappelons que le Code des droits de succession est contenu dans l'arrêté royal n° 308 du 31 mars 1936 (*Moniteur belge* du 7 mai 1936) confirmé par la loi du 4 mai 1936 (*Moniteur belge* du 7 mai 1936).

Depuis de nombreuses dispositions réglementaires et législatives ont modifié les textes initiaux.

C'est la loi du 22 décembre 1977, dans son article 29 (*Moniteur belge* 24 décembre 1977) qui fixe le taux des droits de succession et de mutation par décès.

- Zij is onrechtvaardig daar het spaargeld in de meeste gevallen is opgebouwd uit inkomsten die worden afgevoerd door verschillende belastingen, zoals de personenbelasting, het recht van overgang, de BTW, enz. Het vermogen wordt bijgevolg tweemaal belast, een eerste maal tijdens het leven van de belastingplichtige en een tweede maal bij zijn overlijden.
- De geldontwaarding en de absolute waardevermeerdering van de goederen, vooral van de onroerende goederen, die deel uitmaken van de nalatenschap, hebben de economische en de sociale context volkomen gewijzigd. De veranderingen hebben vooral Brussel getroffen, waar de waarde van het vastgoed enorm is gestegen. De tarieven louter indexeren is zelfs onvoldoende om de achterstand in te halen."

De Raad van State schrijft zelf in zijn zopas bekendgemaakte advies van 3 april 1998 (De Raad van State, afdeling wetgeving, tweede kamer op 27 mei 1997 door de Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad verzocht hem van advies te dienen over een voorstel van ordonnantie "tot verlaging van het tarief der successierechten die van toepassing zijn op de overgang van familiebedrijven bij overlijden"(Gedr. st. BHR A-171/1 - 96/97)):

"De progressie van de rechten is niet aangepast aan de geldontwaarding, wat tot gevolg heeft dat die rechten in talrijke gevallen overmatig geworden zijn, doch steelsgewijs d.w.z. zonder dat de wetgever uitdrukkelijk heeft besloten ze te verhogen. Wanneer het gaat om een schenking of een erfenis buiten de naaste familie heeft het feit dat de belastingtarieven of -schijven niet zijn aangepast, zeer zware financiële gevolgen.

Als gevolg daarvan zijn strategieën om belasting te ontwijken uitgedacht; sommige ervan zijn trouwens wettig. Niet alleen bieden zulke strategieën een verklaring voor het zwakke rendement van de belasting, ze kunnen ook een regelmatige erfopvolging bemoeilijken wegens het gebrek aan doorzicht dat met die strategieën soms gepaard gaat."

De indieners van het voorstel van ordonnantie uit 1994 konden geen betere steun vinden dan die van dit hoge rechtscollège.

Er zij aan herinnerd dat het Wetboek der successierechten vervat is in het Koninklijk besluit nr. 308 van 31 maart 1936 (*Belgisch Staatsblad* van 7 mei 1936) bevestigd door de wet van 4 mei 1936 (*Belgisch Staatsblad* van 7 mei 1936).

Sindsdien hebben talrijke wets- en verordeningsbepalingen de oorspronkelijke teksten gewijzigd.

Artikel 29 van de wet van 22 december 1977 (*Belgisch Staatsblad* 24 december 1977) stelt het tarief van de rechten van successie en van overgang bij overlijden vast.

Ces taux se montent actuellement en Wallonie (sauf en ce qui concerne la transmission des entreprises) et à Bruxelles à:

Op dit ogenblik gelden de volgende tarieven in Wallonië (behalve voor de overgang van ondernemingen) en Brussel:

Tranche de part nette Gedeelte van het netto-aandeel	Ligne directe et entre époux Rechte lijn en tussen echtgenoten	
	De 1 à 500.000 FB inclus Van 1 fr. tot 500.000 fr. inbegrepen	3%
De 500.000 Fb à 1 million inclus Van 500.000 fr. tot 1 miljoen fr. inbegrepen	4%	15.000
De 1 million à 2 millions inclus Van 1 miljoen tot 2 miljoen fr. inbegrepen	5%	35.000
De 2 millions à 4 millions inclus Van 2 miljoen tot 4 miljoen fr. inbegrepen	7%	85.000
De 4 millions à 6 millions inclus Van 4 miljoen tot 6 miljoen fr. inbegrepen	10%	225.000
De 6 millions à 8 millions inclus Van 6 miljoen tot 8 miljoen fr. inbegrepen	14%	425.000
De 8 millions à 10 millions inclus Van 8 miljoen tot 10 miljoen fr. inbegrepen	18%	705.000
De 10 millions à 20 millions inclus Van 10 miljoen tot 20 miljoen fr. inbegrepen	24%	1.065.000
Au-delà de 20 millions Boven de 20 miljoen	30%	3.465.000

Tranche de part nette Gedeelte van het netto-aandeel	Frères/Sœurs Broers/Zusters		Oncles/Tantes Neveux, Nièces Ooms/Tantes Neven, nichten		Autres personnes Ander personen	
	De 1 à 500.000 FB inclus Van 1 fr. tot 500.000 fr. inbegrepen	20%		25%		30%
De 500.000 FB à 1 million inclus Van 500.000 fr. tot 1 miljoen fr. inbegrepen	25%	100.000	30%	125.000	35%	150.000
De 1 million à 3 millions inclus Van 1 miljoen tot 3 miljoen fr. inbegrepen	35%	225.000	40%	275.000	50%	325.000
De 3 millions à 7 millions inclus Van 3 miljoen tot 7 miljoen fr. inbegrepen	50%	925.000	55%	1.075.000	65%	1.325.000
Au-delà de 7 millions Boven de 7 miljoen	65%	2.925.000	70%	3.275.000	80%	3.925.000

Les réformes que nous proposons sous l'ancienne législation avec Monsieur Jean-Pierre de Clippele consistaient d'abord en une diminution généralisée des droits de succession. Elles visaient également la suppression des droits sur les petites successions. Il est en effet absurde que sur une succession d'un million de francs, il faille déjà payer 25 ou 35% sur la tranche supérieure à 500.000 francs.

Nous avons également proposé une indexation des tranches et la fixation d'un maximum absolu à 50% de droits. Certains diront pourtant que l'évolution des recettes en provenance des droits de succession laisse à désirer, mais nous ne croyons pas que cela soit le cas. En effet, en réponse à une

De hervormingen die wij tijdens de vorige zittingsperiode samen met de heer Jean-Pierre de Clippele hebben voorgesteld bestonden in de eerste plaats in een algemene verlaging van de successierechten. Zij hadden ook tot doel de rechten op kleine erfenissen op te heffen. Het is immers absurd dat men op een nalatenschap van 1 miljoen fr. reeds 25 of 35% moet betalen op het gedeelte boven de 500.000 fr.

Wij hadden ook de indexering van de gedeelten en de vaststelling van een maximumtarief van de rechten op 50% voorgesteld. Sommigen zullen aanvoeren dat de evolutie van de ontvangsten uit de successierechten te wensen overlaat, maar wij geloven niet dat dit het geval is. Uit het antwoord

question parlementaire posée par le premier soussigné à Monsieur le Ministre Jos Chabert, il avait obtenu les chiffres de 5,5 milliard pour 1993. Ensuite il s'agit de 5,6 milliards en 1995 et de 6,4 milliards en 1996. Il s'agit donc d'une hausse très importante de 14,3% en 1 an, même s'il faut reconnaître que ces chiffres favorables ont été influencés par une très grosse succession.

Hors emprunt, les recettes générales de la Région se sont élevées à 50 milliards en 1996. Les droits de succession et les droits d'enregistrement représentent à eux seuls 18% du total de nos recettes. Or, en 1995, ces deux impôts ne représentaient ensemble que 15,5% de nos recettes. La hausse est donc très importante en francs comme en pourcentage.

Dans le cas de figure d'un propriétaire d'une belle maison située à Bruxelles, cette dernière qui valait 5 millions il y a 15 ans en vaudrait aujourd'hui 15. Les héritiers devraient donc payer 3 ou 4 millions de droits de succession en cas de décès du propriétaire, même plus si ce n'est pas en ligne directe. Ils n'auront pas d'autre solution que de la vendre et ne pourront se la partager.

En effet, l'impact des dispositions actuelles est particulièrement défavorable aux bruxellois qui déjà confrontés à un secteur immobilier de plus en plus inaccessible sur le plan de l'acquisition, peuvent difficilement assumer les droits de biens hérités dont la valeur s'est multipliée plusieurs fois dans certains cas.

Les pouvoirs publics amputent donc non seulement un patrimoine mais aussi la personnalité de celui qui l'a constitué, de celui qui avait voulu se projeter dans le futur, au-delà même de la mort, via ses enfants ou ses héritiers.

La hausse de la valeur des immeubles et la différence du taux des droits de succession pratiqués à Bruxelles et en Flandre font que la tentation est grande alors de vendre pour un prix élevé à l'une ou l'autre société et de s'installer dans une autre Région. Notre Région est perdante sur tous les plans à court et à long terme. Enrayer cet exode doit être une priorité politique.

Le Ministre régional du Budget avait, du reste, lui-même reconnu que pour la seule année 1992, les pertes dues à cet exode, enregistrées au niveau de l'IPP, s'élevaient à 290 millions. Et notre collègue Monsieur Jean-Pierre de Clippele et le premier soussigné de conclure à l'époque, par une phrase qui acquiert aujourd'hui toute sa signification: Avant que d'autres régions n'établissent des taux plus compétitifs, nous devons prendre les mesures qui s'imposent.

Ils vous disaient déjà cela en 1992.

Intervient ensuite la recommandation de l'UE (Union Européenne) du 7 décembre 1994 sur la transmission des PME.

op een parlementaire vraag van de eerste ondergetekende aan minister Jos Chabert, bleek dat de ontvangsten voor 1993 5,5 miljard bedroegen. Voor 1995 was dat 5,6 miljard en voor 1996 6,4 miljard. Dat betekent een aanzienlijke stijging van 14,3% in 1 jaar, ook al moet hierbij worden opgemerkt dat deze gunstige cijfers onder meer het gevolg zijn van een zeer grote nalatenschap.

Afgezien van de leningen bedroegen de algemene ontvangsten van het Hoofdstedelijk Gewest in 1996 50 miljard. Alleen al de successierechten en de registratierechten zijn goed voor 18% van de totale ontvangsten. In 1995 was dat nog maar 15,5% voor die twee belastingen samen. De stijging is dus zeer aanzienlijk, zowel in geld als in procent.

In het geval van een eigenaar van een mooi huis te Brussel, zou dit huis, dat 15 jaar geleden 5 miljoen waard was, er nu 15 waard zijn. De erfgenamen zouden dus 3 of 4 miljoen successierechten moeten betalen wanneer de eigenaar overlijdt, en zelfs meer als ze geen erfgenaam in rechte lijn zijn. Ze hebben geen andere oplossing dan het huis te verkopen en ze kunnen het ook niet delen.

De huidige bepalingen zijn bijzonder nadelig voor de Brusselaars die het reeds moeilijk hebben om op de vastgoedmarkt te kopen en met moeite de rechten kunnen betalen op de goederen die zij hebben geërfd en waarvan de waarde in sommige gevallen verscheidene malen verveelvoudigd is.

De overheid knaagt aldus niet alleen aan het vermogen maar doet ook afbreuk aan de persoonlijkheid van degene die het heeft samengesteld, die, via zijn kinderen en zijn erfgenamen, plannen wou maken voor de toekomst, zelfs na zijn dood.

De stijging in waarde van de onroerende goederen en het verschil tussen de tarieven van de successierechten in Brussel en in Vlaanderen maken dat de verleiding groot is om zijn goed tegen een hoge prijs aan een of andere vennootschap te verkopen en zich in een ander gewest te vestigen. Ons gewest is op alle vlakken verliezende partij, zowel op korte als op lange termijn. Het beleid moet er in de eerste plaats op gericht zijn deze uittocht tegen te gaan.

De gewestelijke minister voor de Begroting heeft trouwens zelf toegegeven dat het verlies aan ontvangsten van de personenbelasting ten gevolge van deze uittocht alleen al voor 1992 290 miljoen bedroeg. Onze collega de heer Jean-Pierre de Clippele en de eerste ondergetekende kwamen tot de slotsom dat wij de nodige maatregelen moeten nemen voor andere gewesten voordeliger tarieven invoeren. Dit wordt nu ten volle bewaarheid.

Dat hadden zij reeds in 1992 verklaard.

Vervolgens is er de aanbeveling van de EU (Europese Unie) van 7 december 1994 inzake de overdracht van de KMO's.

En vue de préserver l'emploi, l'UE en effet, souhaitait en résumé, que les états membres abaissent les droits de succession pour les PME et octroient aussi aux héritiers des facilités de paiement.

Cette recommandation de l'UE a alors probablement inspiré plusieurs propositions de décret ou d'ordonnance.

- 1) Nous citerons rapidement la proposition KUBLA du 25 mars 1996, au conseil régional wallon, visant à exonérer des droits de succession les héritiers de parts ou d'actions de sociétés de droit belge (commerciales, industrielles, artisanales ou agricoles) pour autant que ces avoirs soient investis à titre professionnel par le défaut ou son conjoint dans une entreprise exploitée personnellement par eux ou par un ou plusieurs de leurs ascendants ou descendants.

Cette exonération ne vaudrait que si les capitaux étaient maintenus dans l'entreprise pour une période minimale de 10 ans et que le niveau d'emploi était maintenu, sur une durée de 5 ans, dans une proportion de 75%, sous peine de devoir s'acquitter des droits.

Une des originalités reposait sur le fait que l'exonération était maintenue même si le ou les héritiers cédaient leurs titres à une tierce personne, à la condition que les critères "emploi" et "maintien de l'activité" fussent respectés.

- 2) D'autres propositions de décret plus ou moins analogues ont été déposées au Parlement wallon par Monsieur Barbeau, de nouveau par Messieurs Kubla et Hazette (réduction des droits de succession pour les nouveaux propriétaires de terres agricoles) et par Madame A.M. Corbisier (diminution des droits de succession pour faciliter l'accès à la première et unique propriété immobilière).
- 3) Au Parlement bruxellois aussi, nos collègues Messieurs Dominique Harmel et Benoit Veldekens ont déposé le 23 décembre 1996 une proposition d'ordonnance "réduisant le taux des droits de succession applicables à la transmission par décès des entreprises à caractère familial" plus ou moins analogue à la proposition Kubla.

A cette occasion, nos collègues ont aussi affirmé que la réduction des droits de succession sur la transmission par décès des PME ne devrait pas entraîner une perte importante de recettes pour notre Région selon les données actuelles.

Ensuite, la Région Flamande par son décret du 20 décembre 1996 (MB du 31 décembre 1996) a réduit effectivement les taux d'imposition sur les successions en ligne directe parce qu'elle avait compris que cet impôt avait des effets pervers sur l'économie et l'emploi.

Om de werkgelegenheid te vrijwaren wou de EU, kort samengevat, dat de Lid-Staten de successierechten voor de KMO's verlagen en aan de erfgenamen gemakkelijke betalingsfaciliteiten toekennen.

Deze aanbeveling van de EU heeft waarschijnlijk een aanzet gegeven tot een aantal voorstellen van decreet of van ordonnantie.

- 1) Wij verwijzen hier naar het voorstel KUBLA van 25 maart 1996, ingediend bij de Waalse gewestraad, dat ertoe strekt de erfgenamen van aandelen van vennootschappen naar Belgisch recht (handels-, nijverheids-, ambachts- of landbouwbedrijven) vrij te stellen van successierechten op voorwaarde dat deze activa door de erflater of zijn echtgenoot beroepsmatig zijn geïnvesteerd in een bedrijf dat door hen of door één of meer van hun bloedverwanten in opgaande of neerdalende lijn wordt geëxploiteerd.

Deze vrijstelling zou slechts gelden als het kapitaal gedurende ten minste 10 jaar in het bedrijf zou blijven en het personeelsbestand, over een periode van vijf jaar, op minimum 75% zou gehandhaafd blijven, zoniet zouden de rechten moeten worden betaald.

Eén van de originele aspecten van dit voorstel bestond erin dat de vrijstelling behouden blijft, ook als de erfgenaam of de erfgenamen hun effecten overdragen aan een derde, op voorwaarde dat de criteria inzake "werkgelegenheid" en "behoud van de activiteit" eerbiedigd worden.

- 2) Andere min of meer gelijkaardige voorstellen van decreet werden bij het Waalse Parlement ingediend door de heer Barbeau, door de heren Kubla en Hazette (vermindering van de successierechten voor de nieuwe eigenaars van landbouwgronden) en door mevrouw A.M. Corbisier (vermindering van de successierechten om de aankoop van de eerste en enige onroerende eigendom te vergemakkelijken).
- 3) Ook bij het Brussels Parlement hebben onze collega's Dominique Harmel en Benoit Veldekens op 23 december 1996 een voorstel van ordonnantie ingediend "tot verlaging van het tarief der successierechten die van toepassing zijn op de overgang van de familiebedrijven bij overlijden" dat min of meer overeenstemt met het voorstel Kubla.

Bij die gelegenheid hebben onze collega's ons ook bevestigd dat de verlaging van de successierechten op de overgang van KMO's bij overlijden, volgens recente gegevens geen groot verlies aan ontvangsten zou betekenen voor ons gewest.

Tot slot heeft het Vlaamse Gewest bij het decreet van 20 december 1996 (BS van 31 december 1996) het belastingtarief op de erfenissen in rechte lijn daadwerkelijk verlaagd, omdat het begrepen had dat deze belasting nadelige gevolgen had voor de economie en de werkgelegenheid.

Les taux sont à présent en Flandre:

1) En ligne directe et entre époux

Montant hérité (de ... à y compris)	Imposition	Montant à payer en FB sur les tranches précédentes
0 à 2 millions	3%	
2 millions à 10 millions	9%	60.000
Plus de 10 millions	27%	780.000

2) Autres personnes

Montant hérité (de... à y compris)	Frères, sœurs	Autres
0 à 3 millions	30%	45%
3 millions à 5 millions	55%	55%
Plus de 5 millions	65%	65%

En résumé, il n'y a plus en région flamande que 3 taux d'imposition en ligne directe et entre époux: 3% jusqu'à 2 millions, 9% jusqu'à 10 millions et 27% au-delà. La diminution des droits de succession ne s'applique donc pas aux successions de plus de 10 millions.

Les héritages de valeurs mobilières et immobilières sont cependant taxés séparément, ce qui évitera le cumul et donc diminuera la taxation.

Enfin les successions comprenant une entreprise familiale seront taxées au taux unique de 3% quelle que soit la taille de l'entreprise!

Certes, le décret du conseil flamand pourrait peut-être être annulé par la Cour d'arbitrage dans la mesure où il touche aussi à la base imposable, matière demeurée fédérale (scission de la taxation des valeurs mobilières et immobilières).

Effectivement, le Ministre Fédéral des Finances a introduit un recours en annulation du décret qui réduit les droits de succession en Flandre.

C'est au dernier moment, soit le 30 juin 1997, que le Ministre a décidé de déposer une requête en annulation alors que le décret flamand est déjà d'application depuis le 1er janvier.

Plus de 10.000 déclarations de succession ont été déposées selon la nouvelle législation.

Les impôts ont été payés et des partages familiaux sont déjà intervenus.

Le recours en annulation va jeter le trouble parmi les héritiers qui seront confrontés à une grande insécurité juridique pendant la longue procédure devant la Cour d'Arbitrage.

Plutôt que de demander l'annulation du décret flamand, le gouvernement fédéral aurait mieux fait d'inviter la Région

De huidige tarieven in Vlaanderen zijn:

1) In rechte lijn en tussen echtgenoten

Geërfd bedrag (van... tot inbegrepen)	Belasting- percentage	Bedrag van de belasting over de voorgaande delen
Van 0 tot 2 miljoen	3%	
Van 2 milj. tot 10 milj.	9%	60.000
Boven de 10 miljoen	27%	780.000

2) andere personen

Geërfd bedrag (van ... tot inbegrepen)	Broeders, zusters	Andere
0 tot 3 miljoen	30%	45%
3 miljoen tot 5 miljoen	55%	55%
Boven de de 5 miljoen	65%	65%

Kortom, er zijn in Vlaanderen nog slechts 3 belasting-tarieven in rechte lijn en tussen echtgenoten : 3% tot 2 miljoen, 9% tot 10 miljoen en 27% daarboven. De vermindering van de successierechten geldt dus niet voor de erfenissen van meer dan 10 miljoen.

De erfenissen van roerende en onroerende goederen worden evenwel afzonderlijk belast. Doordat ze niet worden samengevoegd vermindert de belasting bijgevolg.

Erfenissen bestaande uit familiale ondernemingen worden belast tegen een eenheidstarief van 3%, onverschillig de grootte van het bedrijf!

Het decreet van de Vlaamse Raad zou door het Arbitragehof kunnen worden vernietigd omdat het ook raakt aan de heffingsgrondslag, wat een federale aangelegenheid gebleven is (splitsing van de belasting op roerende en onroerende goederen).

De federale minister van Financiën heeft dan ook een vordering tot nietigverklaring ingesteld tegen het decreet dat de successierechten in Vlaanderen verlaagt.

Pas op het laatste moment, namelijk op 30 juni 1997, heeft de minister beslist een verzoek tot nietigverklaring in te dienen hoewel het Vlaamse decreet al sinds 1 januari van toepassing was.

Meer dan 10.000 aangiften van nalatenschap zijn volgens de nieuwe wetgeving ingediend.

De belastingen zijn betaald en de verdelingen onder de familie hebben reeds plaatsgevonden.

Het verzoek tot nietigverklaring zal ongerustheid teweegbrengen onder de erfgenamen wegens de grote rechtsonzekerheid zo lang de rechtspleging bij het Arbitragehof loopt.

In plaats van de vernietiging van het Vlaamse decreet te vorderen had de federale regering er beter aan gedaan het

Bruxelloise et la Région Wallonne à suivre l'exemple de la Flandre.

Il n'en demeure pas moins que la baisse du taux d'imposition est, elle, parfaitement constitutionnelle et qu'elle incitera beaucoup de "futurs défunts" à se faire domicilier en Flandre, car le produit des droits de succession revient à la Région où le défunt est domicilié au moment du décès.

A la différence des droits de donation, qui jusqu'à présent traditionnellement étaient fixés au même taux, les taux des droits de succession peuvent être modifiés par les Régions.

Ce sont également les Régions qui bénéficient du paiement par les héritiers des droits de succession.

En effet, conformément à l'article 3 de la loi spéciale du 16 janvier 1989 (loi de financement) certains impôts sont perçus par l'Etat et le produit en est attribué, en tout ou en partie, aux Régions. Dans le cadre de la loi de financement, les Régions ont la compétence de modifier les éléments de ces impôts. Pour certains de ces impôts, les Régions sont compétentes pour fixer respectivement le taux d'imposition et les exonérations.

En ce qui concerne les droits de succession et de mutation par décès, s'il n'y a pas de compétence régionale en matière de base imposable, la compétence régionale est bien réelle en ce qui concerne les exonérations et les taux d'imposition. L'usage de ce nouveau pouvoir à un niveau régional permettra sans aucun doute d'être plus proche de la réalité vécue par la population.

Par contre, l'Etat fédéral reste seul compétent en matière de droits de donation - ce qui constitue d'ailleurs une arme entre les mains du Ministre fédéral des finances pour inciter, s'il le voulait les Régions à diminuer les droits de succession - et seul compétent également pour la détermination de la base imposable.

Après la Région Flamande, la Région Wallonne a considérablement réduit les droits de succession sur les entreprises.

Ce décret wallon est paru, au *Moniteur belge* le 27 janvier 1998. Il instaure un taux séparé et unique de 3% pour la transmission d'une entreprise dans laquelle le défunt exerçait une activité industrielle, commerciale, artisanale, agricole ou forestière.

Les Wallons ont simplifié au maximum les contraintes assorties à ce taux de faveur de 3%, contrairement au décret flamand qui s'avère difficilement praticable.

Voulant attirer des futurs défunts à gros revenus en Wallonie, le Parlement Wallon n'impose pas que l'entreprise

Hoofdstedelijk en het Waalse Gewest te vragen het Vlaamse voorbeeld te volgen.

Niettemin is de daling van het belastingtarief volkomen grondwettig en zal zij heel wat "toekomstige erflaters" ertoe aanzetten in Vlaanderen te gaan wonen, omdat de opbrengst van de successierechten naar het gewest gaat waar de overledene zijn woonplaats heeft op het ogenblik van zijn overlijden.

In tegenstelling tot de schenkingsrechten, die tot op heden traditioneel volgens hetzelfde tarief werden bepaald, mogen de successierechten door de gewesten worden gewijzigd.

De successierechten die door de erfgenamen worden betaald komen aan de gewesten ten goede.

Overeenkomstig artikel 3 van de bijzondere wet van 16 januari 1998 (financieringswet) worden sommige belastingen door de Staat geïnd en wordt de opbrengst, geheel of gedeeltelijk, aan de gewesten toegewezen. In het kader van de financieringswet zijn de gewesten bevoegd om de elementen van deze belastingen te wijzigen. Voor een aantal van deze belastingen zijn de gewesten bevoegd om respectievelijk de aanslagvoet en de vrijstellingen te bepalen.

Wat de rechten van successie en van overgang bij overlijden betreft, hebben de gewesten weliswaar geen bevoegdheid inzake de heffingsgrondslag, doch zijn zij wel degelijk bevoegd voor de vrijstellingen en de aanslagvoeten. Door van deze nieuwe gewestelijke bevoegdheid gebruik te maken zal men ongetwijfeld beter kunnen inspelen op de reële situatie die door de bevolking ervaren wordt.

De federale staat blijft daarentegen als enige bevoegd voor de schenkingsrechten - dit is trouwens een wapen in de handen van de federale minister voor Financiën om, als hij dat wil, de gewesten ertoe aan te zetten hun successierechten te verlagen - en blijft ook als enige bevoegd om de heffingsgrondslag te bepalen.

Na het Vlaamse Gewest heeft ook het Waalse Gewest de successierechten op de ondernemingen aanzienlijk verlaagd.

Het Waalse decreet is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 27 januari 1998. Het voert een afzonderlijk en enig tarief van 3% in bij een overdracht van een bedrijf waarin de overledene een nijverheids-, handels-, ambachts-, landbouwactiviteit of bosbouwactiviteit uitoefende.

De Walen hebben de voorwaarden gekoppeld aan dit gunsttarief van 3% zo eenvoudig mogelijk gehouden, in tegenstelling tot het Vlaamse decreet dat in de praktijk moeilijk uitvoerbaar blijkt te zijn.

Omdat het Waalse Parlement erflaters met een hoog inkomen naar Wallonië wil halen, stelt het niet als voorwaarde

soit située sur son territoire et ne prévoit pas de norme minimale en personnel salarié.

Bref, comme le souligne le Syndicat National des Propriétaires, il suffira dorénavant de se faire domicilier en Wallonie 6 mois avant le grand trépas, pour pouvoir bénéficier du taux symbolique de 3%.

Malheureusement, ce décret a aussi ses faiblesses ou plutôt ses insuffisances. D'abord, il rejette l'application du taux de faveur pour la transmission des professions libérales et des sociétés civiles.

Ensuite et c'est à ce niveau que se situe sa plus grande carence, les propriétaires d'immeubles et de toutes autres valeurs mobilières, ne pourront pas bénéficier de ce taux réduit.

La réduction des droits de succession ne profitera qu'aux seuls commerçants et industriels à l'exclusion de la très grande majorité des Wallons.

B. Cet historique ayant ainsi été brossé, nous en venons au corps même de notre proposition d'ordonnance:

Quelle attitude la Région Bruxelloise doit-elle adopter dans cette matière?

Il y a plus d'un an d'ici, le 20 février 1997, alors que la Région Flamande avait déjà légiféré mais pas encore la Région Wallonne, en réponse à une interpellation de Monsieur Serge de Patoul à laquelle d'autres intervenants dont le premier soussigné s'étaient joints, Monsieur le Ministre des finances avait temporisé. En substance, il avait affirmé qu'il partagent les préoccupations des interpellateurs en matière de droits de succession sur les entreprises familiales et que dans le 5ème plan d'action de sa note de politique économique, le plan "Dynamo" prévoyait à ce propos de diminuer les droits de succession pour les transferts d'entreprises familiales.

Il ajoutait même qu'il avait la ferme volonté de soumettre au gouvernement dans un délai assez rapproché un projet d'ordonnance qui rencontre les demandes d'une diminution des droits de succession. A ce propos, il voulait arriver à un consensus au niveau de la Conférence Interministérielle des Finances afin qu'il n'en résulte pas une trop grande concurrence entre les trois Régions (droits de succession), d'une part, et entre les Régions et l'Etat fédéral (taxe sur les donations), d'autre part.

Il poursuivait en énonçant qu'un groupe de travail technique, composé de représentants des entités concernées, avait entre-temps été chargé de formuler des propositions concrètes pour les adaptations nécessaires de ce cadre légal fédéral. Ces adaptations étaient nécessaires pour que les Régions, et sûrement la Région Flamande, puissent réaliser leurs modifications dans le domaine des droits de succession.

dat de onderneming op Waals grondgebied gevestigd moet zijn en stelt het geen minimumnorm vast voor het aantal werknemers.

Kortom, volgens het Nationaal Eigenaarssyndicaat zal het van nu af voldoende zijn om zich 6 maanden voor men komt te sterven metterwoon in Wallonië te vestigen om het symbolische tarief van 3% te kunnen genieten.

Jammer genoeg heeft dit decreet ook zwakke punten, of zelfs leemten. In de eerste plaats geldt het gunsttarief niet voor de overdracht van vrije beroepen en burgerlijke vennootschappen.

De grootste leemte bestaat er echter in dat de eigenaars van onroerende goederen en van alle andere roerende waarden geen aanspraak kunnen maken op dit verlaagd tarief.

De verlaging van de successierechten zal uitsluitend de handelaars en de industriëlen en niet de grote meerderheid van de Waalse bevolking ten goede komen.

B. Na deze historische schets komen we tot de kern van ons voorstel van ordonnantie:

Welk standpunt zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in deze aangelegenheid aannemen?

Reeds meer dan een jaar geleden, namelijk op 20 februari 1997, toen het Vlaamse Gewest reeds een decreet had goedgekeurd maar het Waalse Gewest nog niet, had de minister van Financiën, in zijn antwoord op een interpellatie van de heer Serge de Patoul waarbij andere sprekers waaronder de eerste ondergetekende zich hadden aangesloten, een afwachtende houding aangenomen. In wezen had hij verklaard dat hij de bezorgdheid van de interpellanten inzake successierechten op de familiebedrijven deelt, en dat het "Dynamo-plan" in het 5e actieplan van zijn economisch beleid in dit verband voorzag in een vermindering van de successierechten op de overgang van familiebedrijven.

Hij voegde daar zelfs aan toe dat hij van plan is om op vrij korte termijn aan de regering een ontwerp van ordonnantie voor te leggen dat zou inspelen op de wensen de successierechten te verlagen. In dit verband wou hij een consensus bereiken binnen de Interministeriële Conferentie voor Financiën opdat er geen te grote concurrentie zou ontstaan tussen de gewesten (successierechten) enerzijds, en tussen de gewesten en de federale staat (belasting op de schenkingen) anderzijds.

Hij zei voorts dat een technische werkgroep, bestaande uit de vertegenwoordigers van de betrokken niveaus, intussen de opdracht had gekregen om concrete voorstellen te formuleren ten einde de federale wetgeving aan te passen. Deze aanpassingen waren noodzakelijk opdat de gewesten, inzonderheid het Vlaamse Gewest, hun wijzigingen op het vlak van de successierechten zouden kunnen uitvoeren.

Il terminait en affirmant qu'aussi longtemps que le cadre légal n'était pas adapté, les initiatives des différentes Régions ne pouvaient entrer en vigueur. Dès réception de la note de ce groupe de travail, il en informerait le gouvernement de sa teneur. La note ferait alors l'objet d'une analyse circonstanciée.

Déjà à l'époque, la réponse du Ministre, pleine de bonnes intentions, mais très attentiste, nous étonnait dans la mesure où le gouvernement flamand dont le Ministre des finances est issu, du même parti, n'avait pas attendu les résultats de la conférence interministérielle pour faire voter son décret.

Quinze mois plus tard, la réponse du ministre bruxellois apparaît encore d'autant plus dépassée que la Région Wallonne a entre-temps aussi légiféré.

Bref, manifestement les autres régions n'ont pas attendu les résultats de cette conférence interministérielle pour agir et n'ont cure de cette "trop grande concurrence" entre les trois Régions ou entre les Régions et l'Etat fédéral.

En outre cette concertation interrégionale en fédéro-régionale est-elle vraiment utile?

Du point de vue juridique, seule la partie du décret flamand portant sur la scission de la taxation des valeurs mobilières et immobilières est contestable car elle touche en effet à la matière imposable qui reste en principe de compétence fédérale. Mais personne ne peut soutenir valablement que les régions n'auraient pas le droit de baisser les droits de succession eux-mêmes, ce qu'à fait nous le répétons un autre ministre, issu du même parti au gouvernement flamand.

En outre, l'ambition de Monsieur le Ministre Jos Chabert nous semble minimaliste dans la mesure où il affiche son intention de réduire les droits de succession sur les entreprises familiales alors que, selon nous, il faudrait diminuer tous les droits de succession.

Nous pensons, en effet que la voie que s'apprête à suivre le gouvernement, suivant en cela son homologue Wallon, à savoir diminuer très fortement – mais uniquement – les droits de succession sur les entreprises est totalement insuffisant et même, il faut le reconnaître, particulièrement injuste.

Sous prétexte de sauver l'emploi, le gouvernement s'apprête à quasiment exonérer de droits de succession les héritiers des industriels et des commerçants à l'exclusion de la très grande majorité de la population.

Le Conseil d'Etat ne s'est du reste pas trompé.

Dans son avis du 3 avril 1998, dont il a déjà été question ci-dessus, il note:

Tot slot bevestigde hij dat de initiatieven van de verschillende gewesten niet in werking kunnen treden zo lang het wettelijk kader niet is aangepast. Zodra hij het rapport van de werkgroep in handen zou hebben, zou hij de regering van de inhoud ervan op de hoogte brengen. Het rapport zou dan grondig worden geanalyseerd.

Het antwoord van de minister, die veel goede bedoelingen had maar een zeer afwachtende houding aannam, had ons toen reeds verbaasd omdat de Vlaamse regering, waarvan de minister van Financiën tot dezelfde partij behoort, niet gewacht had op de resultaten van de interministeriële conferentie alvorens haar decreet goed te keuren.

Vijftien maanden later is het antwoord van de Brusselse minister nog meer door de feiten achterhaald, want intussen heeft ook het Waalse Gewest een decreet goedgekeurd.

Kortom, de andere gewesten hebben dus kennelijk niet gewacht op de resultaten van deze interministeriële conferentie alvorens op te treden en bekommeren zich niet om de "te grote concurrentie" tussen de drie gewesten of tussen de gewesten en de federale staat.

Heeft dit intergewestelijk en federaal-gewestelijk overleg trouwens wel zin?

Uit juridisch oogpunt kan alleen het Vlaamse decreet inzake de splitsing van de belasting op de roerende en onroerende goederen worden aangevochten, omdat dit inderdaad raakt aan het belastingobject, waarvoor de federale overheid in principe bevoegd blijft. Maar niemand kan aanvoeren dat de gewesten niet het recht zouden hebben de successierechten zelf te verlagen, wat zoals eerder gezegd een andere minister van dezelfde partij in de Vlaamse regering heeft gedaan.

Minister Jos Chabert heeft overigens bescheiden bedoelingen in zoverre hij de successierechten op familiebedrijven wil verlagen, terwijl volgens ons alle successierechten zouden moeten worden verlaagd.

Volgens ons is de maatregel die de regering wil nemen, namelijk zoals de Waalse regering – uitsluitend – de successierechten op de ondernemingen fors verlagen, totaal ontoereikend en bovendien bijzonder onbillijk.

Onder het voorwendsel dat zij de werkgelegenheid wil redden, is de regering van zins de erfgenamen van industriëlen en handelaars nagenoeg vrij te stellen van successierechten en de grote meerderheid van de bevolking van deze hervorming uit te sluiten.

De Raad van State heeft zich dus niet vergist.

In zijn advies van 3 april 1998, waarvan hiervoren sprake, staat het volgende te lezen:

"En ce qui concerne la fiscalité applicable aux successions ouvertes en Région de Bruxelles-Capitale, la proposition soulève la question de savoir si le taux préférentiel qui serait applicable à la transmission, à cause de mort, d'une entreprise, serait juridiquement administrable, au regard des articles 10, 11 et 172 de la Constitution. En d'autres termes, le but légitime des auteurs de la proposition - éviter le démantèlement de l'entreprise au décès de son propriétaire - est-il poursuivi par un moyen approprié, et proportionné? Les différences de taux sont, dans certains cas, extrêmes. Les développements de la proposition sont insuffisants pour permettre de répondre à la question si ces différences sont justifiables".

Et le Conseil d'Etat d'ajouter dans le même avis: "... En termes d'efficacité et d'équité fiscale, il convient de se demander s'il y a lieu de créer des régimes dérogatoires complexes et vraisemblablement instables ou qu'il n'est pas préférable de corriger de façon générale, les taux des droits de donation et de succession (et leur aggravation en cas d'absence de lien conjugal ou de parenté...").

On ne peut mieux dire.

Les soussignés partagent le point de vue du Conseil d'Etat.

C'est la raison pour laquelle ils ne proposent pas de régime spécifique pour la transmission des entreprises et se contentent de proposer une actualisation généralisée des droits de succession par décès pour l'ensemble des citoyens et non seulement pour les plus privilégiés d'entre eux.

La conclusion de l'avis du Conseil d'Etat ne vas pas dans un autre sens:

"Au demeurant, le poids relatif des droits de succession sur la transmission de la fortune immobilière, par rapport à d'autres formes d'épargne, est tel qu'il menace, à moyen terme, de contrecarrer les effets attendus de la politique régionale du logement. Les mesures envisagées dans la proposition, compréhensibles au titre de la politique économique de la Région, en viendraient à aggraver la menace qui pèse ainsi sur la poursuite d'une autre politique régionale, si ces mesures restaient isolées".

Dans cet ordre d'idées, les soussignés restent ouverts à la discussion d'une adaptation des droits de succession sur la transmission des entreprises à condition que cela se fasse dans une discussion globale.

En conclusion quelle attitude la Région Bruxelloise doit-elle adopter selon nous?

Il serait sain et normal que, pour éviter de tels manques à gagner en matière de droits de succession car trop d'impôts

"Wat de belastingregeling betreft voor erfenissen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest openvallen, doet het voorstel de vraag rijzen of het voordeeltarief dat bij overlijden van toepassing zou zijn op de overdracht van een onderneming in het licht van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet wel juridisch aanvaardbaar is. Met andere woorden: wordt voor het bereiken van het gewettigde doel van de indieners van het voorstel - de ontmanteling van de onderneming bij het overlijden van de eigenaar ervan tegengaan - een geschikt en evenredig middel aangewend? De tariefverschillen zijn in sommige gevallen bijzonder groot. De toelichting bij het voorstel schiet tekort om een antwoord te kunnen geven op de vraag of die verschillen te rechtvaardigen zijn".

In hetzelfde advies van de Raad van State staat voorts te lezen: "... Uit een oogpunt van fiscale doeltreffendheid en billijkheid rijst de vraag of het dienstig is ingewikkelde afwijkende regelingen te creëren die waarschijnlijk onstandvastig zijn, dan wel of het verkieslijk is de percentages van de schenkings- of successierechten in het algemeen aan te passen (en iets te doen aan de stijging ervan wanneer geen huwelijks- of verwantschapsband bestaat)...".

Dit is zeer treffend verwoord.

De ondergetekenden gaan met de Raad van State akkoord.

Daarom stellen zij geen specifieke regeling voor inzake de overdracht van ondernemingen, maar stellen zij een algemene updating van de successierechten bij overlijden voor die geldt voor alle burgers en niet alleen voor de meest bevoorrechte onder hen.

Het besluit van de Raad van State ligt in dezelfde lijn:

"Bovendien is het relatieve gewicht van de successierechten op de overdracht van het vastgoedvermogen in vergelijking met andere beleggingsvormen zo groot dat het op middellange termijn de te verwachten resultaten van het gewestelijk huisvestingsbeleid in het gedrang kan brengen. De maatregelen die in het voorstel worden gepland zijn vanuit het oogpunt van het economische beleid van het Gewest begrijpelijk, maar als ze op zich blijven staan, vergroten ze de bedreiging die aldus op de voortzetting van een ander gewestelijk beleid drukt."

In dit opzicht blijven de ondergetekenden openstaan voor een discussie over de aanpassing van de successierechten op de overdracht van ondernemingen op voorwaarde dat deze plaatsvindt in het kader van een globale bespreking.

Kortom, welk standpunt moet het Hoofdstedelijk Gewest volgens ons innemen?

Wil men zo'n inkomstenderving op het vlak van de successierechten vermijden en ermee rekening houden dat

tue l'impôt, toutes les régions diminuent rapidement leurs taux d'imposition en matière de droits de succession.

Lorsque certaines tranches de certaines successions sont frappées d'un impôt allant jusqu'à 80%, il ne faut pas être surpris de voir se développer les ripostes légales ou illégales des contribuables. Actuellement, les donations ou dons manuels faits du vivant du testateur, les mises en société, les placements faits à l'étranger, les fraudes dans les déclarations de succession, ..., se développent à un point tel que les recettes fiscales provenant des droits de succession sont beaucoup trop faibles par rapport au patrimoine réel des Bruxellois.

Tout ceci sans compter le travail administratif coûteux que demande le traitement des petites successions et qui absorbe tout ou partie de son rendement.

C'est ainsi que les réformes proposées, en ce compris la fixation d'un taux maximum absolu de 50%, contribueront plus que certainement à augmenter les recettes régionales tout en humanisant la fiscalité qui frappe l'épargne de toute une vie au moment du passage du témoin à la génération suivante et tout en encourageant les citoyens à retrouver volontairement les chemins du civisme fiscal avec le sentiments de poser un acte de solidarité vis-à-vis de la société dans laquelle il vit et non de se voir, comme aujourd'hui, injustement dépouillé par cette même société.

Il serait aussi normal que l'Etat fédéral, dans une optique de saine émulation à la baisse fiscale entre les différents pouvoirs, incite les Régions à la réduction de leurs taux en jouant sur sa compétence exclusive en matière de droits de donation.

En effet, il est évident que si l'Etat fédéral réduit les droits de donation, les contribuables vont recourir davantage aux donations qu'aux successions et les régions ne toucheront plus que des droits sur des successions amoindries. C'est en fin de compte l'immobilisme du gouvernement bruxellois conjuguée avec les initiatives non concertées d'autres membres de la majorité, dont deux de ses chefs de groupe, dont il sera question ci-après, qui nous amène à déposer la présente proposition d'ordonnance, qui améliore la proposition de Clippele - de Lobkowicz de 1994 en prévoyant:

- 1) une baisse générale des taux de successions par l'exonération totale des droits de succession pour le 1er million en ligne directe et par l'adoption des taux appliqués en Flandre sauf lorsque ceux-ci sont supérieurs aux taux bruxellois;
- 2) l'indexation automatique des tranches de droits de succession;

teveel belastingen een slechte zaak zijn voor de belastingen, zou het goed en normaal zijn dat alle gewesten snel hun belastingtarief van de successierechten verlagen.

Wanneer bepaalde gedeelten van sommige erfenissen tot 80% worden belast, hoeft het niet te verbazen dat de belastingplichtigen daarop met wettelijke of onwettelijke middelen reageren. De schenkingen of giften van hand tot hand die de erflater tijdens zijn leven doet, de inbreng in vennootschappen, beleggingen in het buitenland, bedrog bij de aangifte van de nalatenschappen, ... , nemen thans in die mate toe dat de fiscale ontvangsten uit de successierechten veel te gering zijn in vergelijking met het werkelijke vermogen van de Brusselaars.

Daarbij komt nog het dure administratieve werk dat de behandeling van kleine erfenissen meebrengt en waaraan de opbrengst ervan geheel of gedeeltelijk opgaat.

De voorgestelde hervormingen, waaronder het vastleggen van een absoluut maximumtarief van 50%, zullen er ongetwijfeld toe bijdragen dat de gewestelijke ontvangsten toenemen en dat tevens de belastingdruk op het geld dat een heel leven is gespaard, bij de overgang naar de volgende generatie draaglijker wordt. Ze zullen de burger ertoe aansporen vrijwillig weer de weg op te gaan van de fiscale burgerzin en hem het gevoel schenken dat hij een daad van solidariteit stelt tegenover de maatschappij waarin hij leeft, in plaats van, zoals nu, op onrechtvaardige wijze beroofd te worden door diezelfde maatschappij.

Het zou ook normaal zijn dat de federale staat, in een geest van gezonde wedijver tussen de verschillende gezagsniveaus om de belastingdruk te doen dalen, de gewesten ertoe aanzet hun tarieven te doen dalen door gebruik te maken van zijn exclusieve bevoegdheid op het vlak van de schenkingsrechten.

Het ligt immers voor de hand dat, als de Staat de schenkingsrechten verlaagt, de belastingplichtigen eerder schenkingen zullen doen dan erfenissen na te laten, en dat de gewesten nog slechts rechten op lagere erfenissen zullen ontvangen. Doordat de Brusselse regering niets doet en doordat andere leden van de meerderheid, waaronder twee fractievoorzitters, geen onderling overleg hebben gepleegd worden wij er uiteindelijk toe genoodzaakt dit voorstel van ordonnantie in te dienen, dat het voorstel van de Clippele - de Lobkowicz uit 1994 verbetert doordat het voorziet in:

- 1) een algemene verlaging van de tarieven van de successierechten door de totale vrijstelling van de successierechten voor het eerste miljoen in rechte lijn en door de tarieven af te stemmen op die welke in Vlaanderen worden toegepast, behalve wanneer deze hoger liggen dan de Brusselse tarieven;
- 2) de automatische indexering van de gedeelten van de successierechten;

3) l'instauration d'un maximum absolu des droits de succession égal à 50% du montant total de la succession.

Tel est le sens dans lequel la Région de Bruxelles-Capitale doit s'engager selon nous!

Mais en revanche, peut-être la tentation séduit-elle certains membres de cette assemblée, que l'Etat fédéral et les Régions s'entendent à tout prix pour maintenir les droits de succession et de donation à un niveau élevé et refusent donc cette saine émulation à la baisse fiscale à laquelle aspire pourtant l'immense majorité de nos concitoyens.

Telle est l'alternative qui s'offre à nous. Nous espérons que notre région fera le bon choix.

C. En guise de conclusion, nous souhaitons évoquer le problème de la diminution des droits de succession des cohabitants

En date du 6 mai 1998, notre honoré collègue Monsieur Michiel Vandebussche, comme déjà évoqué ci-dessus, a déposé une proposition d'ordonnance relative aux tarifs des droits de succession entre cohabitants.

L'auteur justifie sa proposition dans les termes suivants:

"Ceux et celles qui, depuis des années, forment ensemble un ménage sans être mariés sont considérés par le fisc, pour le calcul des droits de succession, comme des étrangers, l'un pour l'autre.

L'auteur de la proposition juge cette situation injuste. Des personnes qui cohabitent depuis au moins trois ans sans interruption formant ainsi, en toute liberté, un ménage commun et qui sont chacun légataire de l'autre ne peuvent être imposées comme des étrangers".

Un autre proposition d'ordonnance déposée par nos honorés collègues Mesdames Françoise Dupuis, Anne-Sylvie Mouzon et Messieurs Mahfoudh Romdhani et Willy Decourty, relative aux taux d'imposition et exonérations des droits de succession et de mutation par décès applicables aux cohabitants légaux, a été prise en considération à la séance du conseil de la Région de Bruxelles-Capitale du 29 mai dernier.

Les soussignés partagent cette revendication

Toutefois, ils souhaitent rappeler que si les couples légalement mariés sont avantagés par rapport aux couples non mariés

4) een absoluut maximumbedrag van de successierechten, dat bepaald wordt op 50% van het totale bedrag van de erfenis,

Dit is volgens ons de weg die het Hoofdstedelijk Gewest moet opgaan!

Maar misschien wensen een aantal leden van deze assemblee wel dat de federale staat en de gewesten het er te allen prijze over eens worden om de successie- en schenkingsrechten hoog te houden en bijgevolg deze gezonde rivaliteit om de belastingdruk te verlagen, waar de grote meerderheid van onze medeburgers naar verlangt, af te wijzen.

Dit is ons alternatief. Wij hopen dat ons gewest de juiste keuze zal maken.

C. Bij wijze van besluit willen wij het probleem aankaarten van de verlaging van de successierechten voor samenwonenden.

Op 6 mei 1998 heeft onze geachte collega de heer Michiel Vandebussche, zoals hierboven reeds vermeld, een voorstel van ordonnantie betreffende de successierechten tussen samenwonenden ingediend.

De indiener verantwoordt zijn voorstel als volgt:

"Personen die jarenlang een gemeenschappelijk huishouden hebben, worden indien ze niet gehuwd zijn door de fiscus als vreemd voor elkaar beschouwd.

De indiener vindt dit onbillijk. Personen die gedurende ten minste drie jaar ononderbroken samenwonen, op vrije basis, een gemeenschappelijk huishouden vormen en elkaar in hun testament begunstigen, mogen niet als vreemden worden belast."

Een ander voorstel van ordonnantie dat werd ingediend door onze geachte collega's mevr. Françoise Dupuis, mevr. Anne-Sylvie Mouzon en de heren Mahfoudh Romdhani en Willy Decourty betreffende de aanslagvoeten en de vrijstellingen van de successierechten en de rechten van overgang bij overlijden die van toepassing zijn op de wettelijk samenwonenden, is in overweging genomen tijdens de vergadering van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad op 29 mei 1998.

De ondergetekenden gaan akkoord met deze eis

Ze wensen er nochtans op te wijzen dat gehuwde koppels er inzake successierechten dan wel beter aan toe zijn dan

en ce qui concerne les droits de succession ils subissent de très nombreux désavantages, discriminations et autres pénalités dans tous les autres domaines de la législation fiscale et dans l'ensemble de la législation sociale.

Nous estimons que la discussion et à fortiori le vote des propositions d'ordonnance de Monsieur Vandebussche et de Madame Dupuis et consorts qui ont pourtant notre entier soutien, doivent être précédés par la réalisation de nos revendications par le gouvernement et le parlement fédéral.

La "réforme fiscale" mise en place par une majorité sociale-chrétienne-socialiste (cette même majorité qui avait cumulé les revenus des époux dans les années 1962-1963 contre l'avis de l'opposition PLP de l'époque) mais inspirée par la précédente majorité sociale-chrétienne-libérale a démontré une volonté unanime du Parlement de mettre un terme au système inique de cumul du revenu des époux sur le plan fiscal. Cependant cette heureuse réforme n'est restée qu'au stade de l'ébauche puisque la comparaison de la situation fiscale entre les couples mariés et non mariés révèle de réelles et graves discriminations en défaveur des premiers.

Pas une seconde les auteurs de la présente proposition d'ordonnance ne souhaitent aggraver la fiscalité des cohabitants et c'est la raison pour laquelle ils soutiennent les propositions Vandebussche et Dupuis.

Cependant, ils demandent l'application d'une simple justice en faveur des couples mariés.

La situation actuelle qui voit l'Etat consciemment pénaliser le choix du mariage est intolérable. L'Etat se doit de rester, à tout le moins, neutre face à cette décision alors que la plupart des législations fiscales à l'étranger tendent à la favoriser.

L'évolution des mœurs a déjà diminué de plusieurs dizaines de pour cent le nombre de mariages par rapport au nombre enregistré à peine une génération plus tôt. L'Etat n'est pas en droit moralement d'aggraver ces chiffres par une législation fiscale discriminatoire car il joue alors avec l'avenir de son peuple et s'en prend à la stabilité de son corps social et même au bonheur de ses individus.

Ces énormes différences d'impôts séparant les couples mariés des cohabitants ont déjà fait l'objet de maintes études.

Parmi celle-ci la - longue - série d'articles publiée par la Libre Belgique sous la plume des professeurs Francis et André Bailleux mérite d'être résumés ici (La Libre Entreprise des 6 et 20/9, 4, 18 et 30/10, 15 et 30/11/97, 28/3/98).

ongehuwde koppels, maar dat zij op alle andere terreinen van de belastingwetgeving en in de hele sociale wetgeving worden benadeeld, gediscrimineerd en worden gestraft.

Wij menen dat, vooraleer de voorstellen van ordonnantie van de heer Vandebussche en mevrouw Dupuis c.s., die onze volle steun genieten, worden besproken en er a fortiori over wordt gestemd eerst onze eisen door de regering en het federale Parlement moeten worden ingewilligd.

De "belasting hervorming" die tot stand is gebracht door een christen-democratisch-socialistische meerderheid (dezelfde meerderheid die de cumulatie van de inkomens van de echtgenoten had ingevoerd in de jaren '62-'63 ondanks tegenkanting van de toenmalige PLP-oppositie), maar ingegeven door de vorige christen-democratische-liberale meerderheid, heeft aangetoond dat het Parlement een einde wou maken aan deze uiterst onrechtvaardige cumulatie van de inkomens van de echtgenoten op fiscaal vlak. Nochtans is van deze goede hervorming niets terechtgekomen omdat uit de vergelijking van de fiscale situatie van gehuwde en van ongehuwde koppels duidelijk bleek dat er wel degelijk sprake was van zware discriminatie ten nadele van de gehuwden.

Het is helemaal niet de bedoeling van de indieners van dit voorstel dat de samenwonenden zwaarder worden belast. Daarom steunen zij de voorstellen Vandebussche en Dupuis.

Zij vragen echter wel dat gehuwde koppels rechtvaardig worden behandeld.

De huidige situatie waarbij de Staat degene die kiezen voor het huwelijk bewust benadeelt, is onduelbaar. De Staat moet ten minste neutraal blijven ten opzichte van die keuze; de meeste belastingwetgevingen in het buitenland moedigen het huwelijk trouwens aan.

De evolutie van de zeden heeft ertoe geleid dat het aantal huwelijken met enkele tientallen procenten is gedaald in vergelijking met het aantal huwelijken nauwelijks één generatie vroeger. De Staat heeft moreel gezien niet het recht deze cijfers nog te verzwaren door een discriminerende belastingwetgeving, want dan zet hij de toekomst van zijn volk op het spel en brengt hij de stabiliteit van de maatschappij en zelfs het geluk van zijn burgers in gedrang.

Deze enorme verschillen bij de belasting van gehuwde en samenwonende koppels kwamen reeds in talrijke studies aan bod.

Zo ook in de - lange - reeks artikelen in "La Libre Belgique" van de professoren Francis en André Bailleux die hier zijn samengevat (La Libre Entreprise van 6 en 20/9, 4, 18 en 30/10, 15 en 30/11/97, 28/3/98).

Les inconvénients au mariage selon Francis et André Bailleux

1. Différence de quotité exemptée

Une certaine quotité du revenu de chaque contribuable déclaré échappe à l'impôt. Pour un "isolé" (célibataire, veuf ou veuve, concubin, etc...), cette quotité s'élève à 203.000 F. Chaque membre du couple marié doit, lui, se contenter de 160.000 F. Il s'ensuit que deux cohabitants non mariés, traités donc fiscalement comme des "isolés" voient réduire leur impôt d'au moins 25 pc de 406.000 F, soit 101.500 F, alors que chez deux époux, la réduction n'est que de 25 pc de 320.000 F ou 80.000 F. La différence est de 21.500 F (sans la contribution de crise ni la taxe communale). Cette différence s'accroît encore s'il y a des enfants à charge puisque la loi augmente de 43.000 F ladite quotité exonérée en faveur soit du père ou de la mère célibataire, soit du veuf ou de la veuve non remarié(e) ayant un ou plusieurs enfant(s) à charge. Pour deux cohabitants non mariés ayant par exemple chacun au moins un enfant à charge, cela fait une économie de deux fois 21.500 F (sans la contribution de crise ni la taxe communale). Mais aucune réduction pour un ménage régulier se trouvant dans la même situation.

2. Déduction pour enfants à charge

Autre aspect important, celui des ressources des personnes qui, pour pouvoir être comptées "à charge", ne peuvent en principe avoir dépassé 74.000 F nets, soit 92.500 F bruts, au cours de l'année antérieure. Mais la loi dispose que le montant net maximum des ressources du ou des enfants d'"isolés" est de 110.000 F nets, soit 137.000 F bruts. En clair, cela signifie que si par exemple un enfant a gagné 100.000 F pendant ses vacances, il ne sera plus compté à charge si ses parents sont mariés... Soit pour ceux-ci une surcharge fiscale qui peut varier entre 10.750 F et 100.750 F selon le nombre de personnes à charge du ménage.

Notons enfin qu'un enfant handicapé vivant chez un ou deux parent(s) non marié(s) peut disposer de 144.000 F nets de ressources (180.000 F bruts), juste le double du montant applicable à un enfant handicapé dans un ménage classique!

Dans le même ordre d'idées, il faut savoir que les enfants d'un couple non marié peuvent être fiscalement à charge de l'autre conjoint même s'ils n'ont aucun lien de parenté avec ce dernier (Qu. Ch. N° 799 du 5 mars 1997).

En effet, le député Ghesquiere a soumis au ministre des Finances le cas suivant: "Supposons un homme et une femme qui ont un enfant qui est leur descendant naturel. Ils cohabitent mais ne sont pas mariés. L'homme et la femme peuvent-ils faire figurer chacun dans leur déclaration l'enfant comme étant

De nadelen van het huwelijk volgens Francis en André Bailleux

1. Verschil in het vrijgestelde gedeelte

Een bepaald gedeelte van het aangegeven inkomen van elke belastingplichtige ontsnapt aan de belasting. Voor een "alleenstaande" (vrijgezel, weduwnaar of weduwe, ongehuwd samenwonende, enz...), bedraagt dit gedeelte 203.000 fr. Elk lid van het gehuwd koppel moet zich echter tevreden stellen met 160.000 fr. Daaruit volgt dat de belasting van twee ongehuwd samenwonenden, die fiscaal behandeld worden als "alleenstaanden", wordt verminderd met ten minste 25% van 406.000 fr., dat is 101.500 fr., terwijl bij twee echtgenoten de vermindering slechts 25% van 320.000 fr. bedraagt of 80.000 fr. Het verschil bedraagt 21.500 fr. (zonder crisis- of gemeentebelasting). Dit verschil neemt nog toe als er kinderen ten laste zijn omdat de wet het zogenoemde vrijgestelde gedeelte verhoogt met 43.000 fr. ten voordele van de ongehuwde vader of moeder, of van de niet hertrouwde weduwnaar of weduwe die een of meer kinderen ten laste heeft. Voor twee ongehuwd samenwonenden die bijvoorbeeld elk ten minste één kind ten laste hebben betekent dit een besparing van tweemaal 21.500 fr. (zonder crisis- of gemeentebelasting). Maar voor een normaal gezin in dezelfde situatie is er geen aftrek.

2. Aftrek voor kinderen ten laste

Ander belangrijk aspect is dat van de inkomsten van personen ten laste die in principe niet hoger mogen liggen dan 74.000 fr. netto, dat is 92.500 bruto, in de loop van het voorbije jaar. Maar de wet bepaalt dat het maximum netto bedrag van de inkomsten van kinderen van "alleenstaanden" 110.00 fr. netto, zijnde 137.000 fr. bruto mag bedragen. Dat betekent concreet dat, als een kind bijvoorbeeld 100.000 fr. verdiend heeft tijdens de vakantie, het niet meer als ten laste wordt beschouwd als zijn ouders gehuwd zijn... Dat betekent voor hen een bijkomende fiscale last die tussen 10.750 fr. en 100.750 fr. kan liggen naargelang het aantal personen ten laste van het gezin.

We willen er tot slot nog op wijzen dat een gehandicapt kind dat bij één of twee ongehuwde ouders leeft over 144.000 fr. netto inkomsten mag beschikken (180.000 fr. bruto), precies het dubbele van een gehandicapt kind in een klassiek gezin!

Nog in dit verband moet men weten dat kinderen van een ongehuwd koppel fiscaal ten laste kunnen komen van de andere echtgenoot, ook al hebben ze geen enkele bloedverwantschap met deze laatste (Vraag Kamer nr. 799 van 5 maart 1997).

Zo heeft volksvertegenwoordiger Ghesquiere aan de minister van Financiën het volgende geval voorgelegd: laten we veronderstellen dat een man en een vrouw een kind hebben dat hun natuurlijke afstammeling is. Zij wonen samen maar zijn niet gehuwd. Kunnen de man en de vrouw het kind

à leur charge (ils sont en effet considérés comme personnes isolées sur le plan fiscal)".

En guise de réponse, le Ministre confirma: "Dans l'état actuel de la législation, la réponse est affirmative". En d'autres termes, l'homme et la femme - fiscalement traités comme deux contribuables "isolés" - peuvent tous deux faire figurer leur enfant ou leurs enfants commun(s) dans leur déclaration fiscale".

A ce propos, il est bien entendu normal que deux cohabitants soient considérés comme isolés, mais ce qui n'est pas normal c'est que, les conjoints mariés soient pénalisés.

Pour illustrer ce qui précède, quelques exemples où l'homme (H) et la femme (F) recueillent uniquement les revenus (bruts) de leur travail et où ils ont respectivement un, deux ou trois enfant(s) à charge. Dans le ménage de fait, les deux partenaires sont supposés être célibataires.

elk in hun aangifte als ten laste opgeven (zij worden voor de fiscus als alleenstaanden beschouwd)?

In zijn antwoord bevestigde de minister dat, volgens de huidige wetgeving het antwoord positief is. Met andere woorden, man en vrouw - die door de fiscus als alleenstaanden worden beschouwd - kunnen beiden hun gemeenschappelijk(e) kind(eren) in hun fiscale aangifte vermelden.

In dit verband is het uiteraard normaal dat twee samenwonenden als alleenstaanden worden beschouwd. Wat niet normaal is, is dat gehuwde echtgenoten worden benadeeld.

Om te illustreren wat voorafgaat, een paar voorbeelden waar de man (M) of de vrouw (V) alleen (bruto) inkomsten uit hun arbeid genieten en waar zij respectievelijk één, twee of drie kinderen ten laste hebben. In dit feitelijke gezin worden de twee partners verondersteld ongehuwd te zijn.

IPP Dû par le ménage Personenbelasting verschuldigd door het gezin		LLB
Mariés Gehuwd	Non mariés Ongehuwd	Différence Verschil
- H/M 500.000 / F/V 450.000		
1 enfant / kind:		
178.503	135.754	42.749
2 enfants / kinderen:		
159.578	93.240	66.338
3 enfants / kinderen:		
107.075	0	107.075
- H 600.000/F 450.000		
1 enfant / kind:		
226.744	181.708	45.036
2 enfants / kinderen:		
207.819	139.194	68.625
3 enfants / kinderen:		
155.316	45.954	109.362
- H/M 600.000 / F/V 500.000		
1 enfant / kind:		
248.452	202.798	45.654
2 enfants / kinderen:		
229.527	160.284	69.243
3 enfants / kinderen:		
177.024	45.954	131.070
- H/M 600.000 / F/V 600.000		
1 enfant / kind:		
295.654	248.752	46.902
2 enfants / kinderen:		
276.729	206.238	70.491
3 enfants / kinderen:		
224.226	91.908	132.318
- H/M 750.000 / F/V 600.000		
1 enfant/ kind:		
370.222	321.429	48.793
2 enfants/kinderen:		
351.297	278.915	72.382
3 enfants/kinderen:		
298.794	164.585	134.209

3. Taxation des revenus "autres"

Le législateur a décidé que, dans le mariage, les revenus "autres" (c'est-à-dire le plus souvent les revenus immobiliers mais également les revenus mobiliers chez les contribuables qui ont la double caractéristique d'avoir la chance d'en avoir et l'honnêteté de les déclarer) sont à compter, non pas chez leur véritable bénéficiaire ou encore proportionnellement aux revenus de chacun, mais chez celui des conjoints dont les revenus professionnels sont les plus élevés.

En d'autres termes, cela veut dire que dans les cas où l'épouse est propriétaire, elle voit non seulement enrôler son Pr. I. au nom de son mari tout en restant responsable du paiement de dudit Pr. I., mais encore ajouter les revenus de l'immeuble à ceux de son mari pour le calcul de l'impôt des personnes physiques (IPP) avec tous les effets de la progressivité du barème de l'impôt des personnes physiques. C'est finalement beaucoup d'inconséquence quand on compare aux effets d'une situation identique hors mariage.

4. Conjoint aidant du travailleur indépendant

Tout travailleur indépendant peut attribuer fiscalement une partie de son revenu professionnel à son conjoint. L'attribution doit correspondre à la rémunération normale des prestations fournies avec un maximum de 30 pc, sauf si le conjoint a manifestement droit à plus. Les couples non mariés qui exploitent ensemble une affaire forment eux une sorte d'association de fait grâce à laquelle ils peuvent diviser les bénéfices ou profits en deux parts égales (à moins que l'un n'entre au service salarié de l'autre). On voit l'avantage. Il faut savoir aussi que les couples mariés ne peuvent pas profiter de la formule si le conjoint aidant a bénéficié de plus de 385.000 francs de revenus professionnels personnels. Cette condition n'existe évidemment pas chez les couples non mariés.

5. Réduction pour revenus de remplacement

La réduction pour revenus de remplacement (pensions, allocations de chômage et indemnités de mutuelles qui remplacent un revenu professionnel) n'est accordée qu'une seule fois aux couples mariés tandis que, dans un ménage de concubins, chacun des partenaires y a droit. Pour illustrer le propos, on pourrait évidemment envisager d'innombrables exemples (dont ceux repris dans le tableau ci-dessous).

Ce tableau est édifiant. Mis à part le cas du ménage à une seule pension (litt. g à j) où le quotient conjugal ne joue que chez les couples mariés, tous les autres dégagent annuellement une charge fiscale éminemment plus lourde chez les couples mariés que chez les autres. Tout cela, répétons-le, parce que chez les couples non mariés, chaque

3. Belasting van "andere" inkomsten

De wetgever heeft beslist dat, binnen het huwelijk, de "andere" inkomsten (dit zijn meestal inkomsten uit onroerende goederen, maar soms ook uit roerende goederen bij belastingplichtigen die het geluk hebben daarover te beschikken en zo eerlijk zijn om ze aan te geven) moeten aangerekend worden aan de echtgenoot met de hoogste beroepsinkomsten en niet aan degene die ze werkelijk geniet of in verhouding tot het inkomen van elke echtgenoot.

Dit betekent met andere woorden dat in gevallen waar de echtgenote over eigendommen beschikt, niet alleen haar onroerende voorheffing op naam van haar man wordt ingekohierd terwijl zij toch verantwoordelijk blijft voor de betaling van de genoemde onroerende voorheffing, maar dat bovendien de inkomsten van dat onroerend goed bij die van haar man worden gevoegd voor de berekening van de personenbelasting met alle gevolgen van de progressieve barema's van de personenbelasting op de personenbelasting. Er is dus weinig logica te vinden als men dit vergelijkt met eenzelfde situatie buiten het huwelijk.

4. Helpende echtgenoot van een zelfstandige

Elke zelfstandige kan een deel van zijn inkomen fiscaal toewijzen aan zijn echtgenoot. Deze toewijzing moet overeenstemmen met de normale vergoeding van de geleverde prestaties met een maximum van 30%, behalve indien de echtgenoot duidelijk recht heeft op meer. Ongehuwde koppels die samen een zaak exploiteren vormen een soort feitelijke vennootschap waardoor zij de winsten in twee gelijke delen kunnen verdelen (tenzij de ene in loondienst van de andere werkt). Het voordeel is duidelijk. Men moet ook weten dat gehuwde koppels geen gebruik kunnen maken van de formule als de helpende echtgenoot meer dan 385.000 fr. persoonlijk beroepsinkomen heeft genoten. Deze voorwaarde geldt uiteraard niet voor ongehuwde koppels.

5. Vermindering voor vervangingsinkomens

De vermindering voor vervangingsinkomens (pensioenen, werkloosheidsuitkeringen en uitkeringen van het ziekenfonds die een beroepsinkomen vervangen) wordt aan gehuwde koppels slechts eenmaal toegekend, terwijl in een gezin van samenwonenden elke partner hierop recht heeft. Om dit te illustreren kan men ontelbare voorbeelden geven (waaronder deze in de onderstaande tabel).

Deze tabel maakt een en ander duidelijk. Afgezien van het geval van het gezin met een enkel pensioen (litt. g tot j) waar het huwelijksquotiënt slechts een rol speelt bij gehuwde koppels, merkt men in alle andere gevallen dat de fiscale last bij de gehuwde koppels veel hoger ligt dan bij de ongehuwde. Dat alles, nogmaals, omdat bij de ongehuwde koppels

partenaire est traité comme un "isolé" fiscal avec attribution à chacun de la réduction pour revenus de remplacement ce que nous considérons comme normal. Ce qui ne l'est pas c'est que dans un couple marié il n'y a pas attribution à chacun de la réduction en question.

elke partner wordt beschouwd als een fiscale "alleenstaande" en dus aan elke partner de aftrek voor vervangingsinkomens wordt toegestaan, wat wij ook als normaal beschouwen. Wat niet normaal is, is dat aan een gehuwd koppel deze aftrek niet aan elk afzonderlijk wordt toegestaan.

IPP dû par le ménage Personenbelasting verschuldigd door het gezin	LLB		
	Non marié Ongehuwd	Marié Gehuwd	Différence Verschil
Allocations de chômage Werkloosheidsuitkering (- de 58 ans)/(- 58 jaar)			
a) chaque partenaire 300.000 F elke partner 300.000 fr.	0 F	7.752	7.752
b) l'un a 400.000 F, l'autre 300.000 F de ene heeft 400.000 fr., de andere 300.000 fr.	0	47.902	47.902
c) salaire net de l'un 700.000 F, allocation de chômage de l'autre 250.000 F nettoloan van de ene 700.000 fr., werkloosheidsuitkering van de andere 250.000 fr.	214.955	252.395	37.400
d) idem 800.000 F et 300.000 F idem 800.000 fr. en 300.000 fr.	264.495	318.230	53.735
d') idem (chômeur de plus de 57 ans) idem (werkloze ouder dan 57 jaar)	264.495	306.486	41.991
Incapacité de travail Werkonbekwaam			
e) salaire net de l'un 700.000 F indemnité INAMI de l'autre 400.000 F nettoloan van de ene 700.000 fr. uitkering ziekenfonds van de andere 400.000 fr.	214.995	289.641	74.646
f) idem 800.000 F et 300.000 F idem 800.000 fr. en 300.000 fr.	264.495	303.801	39.306
Pension Pensioen			
g) une seule pension de 410.000 F een enkel pensioen van 410.000 fr.	0	0	0
h) idem 411.000 F idem 411.000 fr.	10.007	0	10.007
i) idem 454.000 F idem 454.000 fr.	72.652	0	72.652
j) idem 600.000 F idem 600.000 fr.	99.877	21.117	78.760
k) deux pensions de 300.000 F chacune twee pensioenen van 300.000 fr. elk	0	7.752	7.752
l) idem de 410.000 F et 300.000 F idem van 410.000 en 300.000 fr.	0	56.171	56.171
m) deux pensions de 410.000 F chacune twee pensioenen van 410.000 fr. elk	0	109.234	109.234
n) idem de 411.000 F chacune idem van 411.000 fr. elk	20.014	110.269	90.255

6. Unicité du domicile fiscal

Une loi du 6 juillet 1994 a disposé que, hors le cas où la taxation comme “isolé” est normale (mariage, décès, etc... en cours d'année), le domicile fiscal se trouve à l'endroit où est établi le ménage. Il s'agissait de faire échec à une jurisprudence qui, sur base d'éléments de fait, avait décidé que n'ont pas nécessairement le même domicile fiscal deux époux dont l'un demeure en Belgique, le cas échéant avec enfant(s), cependant que l'autre séjourne à l'étranger où il travaille. Les revenus professionnels ainsi recueillis à l'étranger sont maintenant traités comme des revenus du ménage avec les conséquences que l'on devine... Cette présomption inattaquable ne s'applique pas – et pour cause – aux (faux) isolés que sont les deux partenaires d'un ménage de fait.

7. Recouvrement de l'impôt auprès de l'ex-conjoint

On connaît le drame – quotidien – où (le plus souvent) l'épouse, séparée de fait depuis plusieurs années, reçoit la visite d'un huissier mandaté pour recouvrer un impôt dû à raison des revenus recueillis par le mari (insolvable) après la séparation. Le mariage n'étant pas dissout, la procédure est tout à fait normale. Soit dit entre parenthèses, le comble, c'est que, jusqu'à un arrêt du 27 juin 1996 de la Cour d'arbitrage et se fondant sur le code des impôts sur les revenus, le fisc refusait à l'épouse le droit de consulter le dossier fiscal du mari, ce qui la mettait *ipso facto* dans l'impossibilité de vérifier le bien-fondé de la taxation. Pour en finir, l'épouse mise en demeure se voit contrainte de payer un impôt sur des revenus dont la plupart du temps, elle n'a jamais vu la couleur. Précisons que, même si le divorce a été prononcé, le fisc peut toujours poursuivre l'ex-conjoint pour des impôts relatifs à la période antérieure au divorce. Pour échapper aux poursuites dont ses biens sont l'objet, le conjoint (ou l'ex-conjoint) devra prouver:

- qu'il possédait ces biens avant le mariage;
- ou qu'ils proviennent d'une succession ou d'une donation faite par une personne autre que son conjoint;
- ou qu'il les a acquis au moyen de fonds provenant de la réalisation de semblables biens;
- ou qu'il les a acquis au moyen de revenus qui lui sont propres en vertu de son régime matrimonial.

Point de risque de ce genre chez les concubins.

6. Enige fiscale woonplaats

Een wet van 6 juli 1994 heeft bepaald dat, behalve in de gevallen waar de aanslag als “alleenstaande” normaal is (huwelijk, overlijden, enz... in de loop van het jaar), de fiscale woonplaats zich bevindt op de plaats waar het gezin zich heeft gevestigd. Het ging erom een rechtspraak die, op basis van feitelijke elementen, had beslist dat twee echtgenoten van wie de ene in België woont, eventueel met kind(eren), en de andere voor het werk in het buitenland verblijft, niet noodzakelijk dezelfde fiscale woonplaats hebben onmogelijk te maken. Het buitenlandse beroepsinkomen wordt nu beschouwd als gezinsinkomen met de gevolgen die men kan raden... Dit onweerlegbaar vermoeden geldt – met reden – niet voor de (zogenaamde) alleenstaanden, die de twee partners van een feitelijk gezin zijn.

7. Invordering van de belasting bij de ex-echtgenoot

We kennen allemaal de – dagelijkse – tragedie waar (meestal) de echtgenote, die reeds een aantal jaren feitelijk gescheiden is, het bezoek krijgt van een deurwaarder die de opdracht heeft een belasting te innen op de inkomsten die de (onvermogene) man na de scheiding heeft gekregen. Zolang het huwelijk niet ontbonden is, is dit een volstrekt normale praktijk. Tussen haakjes gezegd, het toppunt is dat de fiscus, tot een arrest van 27 juni 1996 van het Arbitragehof en zich beroepend op het wetboek van de inkomstenbelastingen, aan de echtgenote het recht op inzage weigerde van het belastingdossier van haar man, waardoor zij *ipso facto* in de onmogelijkheid verkeerde de gegrondheid van de belasting te controleren. Tot slot van het verhaal wordt de tot betaling aangemaande echtgenote verplicht een belasting te betalen op inkomsten die zij, meestal, nooit heeft genoten. Weet dat de fiscus, ook al is de scheiding uitgesproken, steeds de vroegere echtgenoot kan vervolgen voor belastingen die betrekking hebben op de periode vóór de scheiding. Om verhaal op zijn goederen te vermijden zal de echtgenoot (of vroegere echtgenoot) moeten bewijzen:

- dat deze goederen reeds vóór het huwelijk zijn eigendom waren;
- dat ze afkomstig zijn uit een erfenis of uit een schenking door iemand anders dan zijn echtgenoot;
- dat hij deze heeft verworven met financiële middelen afkomstig van de tegeldemaking van dergelijke goederen;
- dat hij deze heeft verworven uit eigen inkomsten ingevolge zijn huwelijksvermogenstelsel.

Geen dergelijk risico bij samenwonenden.

8. *Privilège du Trésor sur les revenus et biens des deux conjoints*

En vertu de l'article 422, du code des impôts sur les revenus (CIR) pour le recouvrement des impôts directs et des précomptes, en principal et additionnels, des intérêts et des frais, le Trésor public a un privilège général sur les revenus et biens meubles de toute nature du redevable. Ce privilège grève également les revenus et les biens meubles du conjoint (dans la mesure où, comme rappelé au point précédent, le recouvrement peut être poursuivi sur les dits biens et revenus). L'article 425 dispose identiquement en matière d'hypothèque légale sur les biens appartenant au contribuable ou à son conjoint.

9. *Livret d'épargne*

Dans un tout autre domaine, on sait que la loi fiscale exonère du précompte mobilier la première tranche des 55.000 F des revenus de dépôts d'épargne. L'établissement financier applique la mesure par dépôt individuel mais (voir Code 151 du cadre V de la déclaration) le fisc n'accorde l'exonération qu'une seule fois par ménage (époux et enfants dont les parents ont la jouissance légale de revenus). Bien sûr, chez les cohabitants non mariés, l'exonération est tout à fait légalement accordée à chacun des partenaires.

10. *Informations des banques au fisc au moment du décès du conjoint*

Les banques sont tenues de fournir au fisc la liste de tous les titres, sommes ou valeurs possédés au jour du décès par le défunt et/ou son conjoint non divorcé ou séparé judiciairement de corps. Et ce, quel que soit le régime matrimonial adopté par les époux. Même procédure d'inventaire des coffres éventuellement détenus à la banque par chacun des époux. Monsieur le Ministre des Finances a confirmé cette procédure en réponse à la question écrite du député J.P. de Clippele qui lui avait soumis le cas en se basant sur la loi (art. 96, 97 et 103-3 du Code des droits de succession).

On s'en doute, rien d'un pareil formalise en cas d'union libre!

11. *Inscription cadastrale unique des biens des deux époux*

Si, en principe, le précompte immobilier est enrôlé au nom du propriétaire, possesseur, usufruitier, etc., le législateur a pourtant prévu que le dit impôt peut être établi au nom du mari lorsqu'il est afférent aux revenus des immeubles personnels de la femme.

8. *Voorrecht van de Schatkist op de inkomsten en op de goederen van de twee echtgenoten*

Krachtens artikel 422, van het wetboek der inkomstenbelastingen (WIB), heeft de Openbare Schatkist, voor de invordering van de directe belastingen en van de voorheffingen in hoofdsom en opcentiemen, van de interesten en van de kosten, een algemeen voorrecht op de inkomsten en op de roerende goederen van alle aard van de belastingsschuldige. Dit voorrecht bezwaart insgelijks de inkomsten en roerende goederen van de echtgenoot en van de kinderen van de belastingschuldige (in de mate dat de invordering van de aanslagen kan worden vervolgd op de bewuste inkomsten en goederen). Het artikel 425 bevat een soortgelijke regeling in verband met de wettelijke hypotheek op de aan de belastingschuldige of zijn echtgenoot toebehorende goederen.

9. *Spaarboekje*

Op een heel ander vlak weet men dat de belastingwetgeving de eerste 55.000 fr. van de inkomsten uit spaartegoeden vrijstelt van roerende voorheffing. De financiële instelling past deze maatregel toe per individueel deposito, maar (zie Code 151 van kader V van de aangifte) de fiscus staat deze vrijstelling slechts eenmaal per gezin toe (echtgenoot en kinderen waarvan de ouders het wettelijk genot hebben van de inkomsten). Uiteraard wordt de vrijstelling aan ongehuwd samenwonenden in overeenstemming met de wet aan elke partner toegekend.

10. *Informatie van de banken aan de fiscus bij het overlijden van de echtgenoot*

De banken zijn verplicht de fiscus een lijst over te zenden van alle effecten, sommen of waarden die op de dag van het overlijden eigendom waren van de overledene en/of zijn niet uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot. En dit onverschillig het huwelijksvermogenstelsel van de echtgenoten. Dezelfde procedure is van toepassing wanneer elk van de echtgenoten over een bankkluis beschikt. De minister van Financiën heeft deze procedure bevestigd in zijn antwoord op de schriftelijke vraag hierover van volksvertegenwoordiger J.P. de Clippele. Hij baseert zich op de wet (Art. 96,97 en 103-3 van het Wetboek der Successierechten).

Ook hiervan blijven samenwonenden gespaard!

11. *Eén inschrijving van de goederen van de twee echtgenoten*

Hoewel, in principe, de onroerende voorheffing wordt ingekohierd op naam van de eigenaar, de bezitter, de vruchtgebruiker, enz., heeft de wetgever bepaald dat de genoemde belasting op naam van de man kan worden gevestigd wanneer het gaat om de inkomsten uit de persoonlijke onroerende goederen van de vrouw.

Comme le note l'administration des contributions dans ses commentaires (Com IR 252/3), c'est essentiellement pour des raisons d'ordre pratique que le législateur a prévu cette dérogation. "Il faut savoir, lit-on, qu'aux termes de l'article 83 de l'arrêté royal du 26 juillet 1877 portant règlement pour la conservation du cadastre, tous les biens des époux, sans restriction d'origine, sont inscrits sous un seul article de la matrice, au nom du mari auquel on ajoute le nom patronymique de la femme". Or, la taxation au Pr. I. se fait en fonction non pas des titres civils mais des inscriptions cadastrales. On peut donc conclure de ceci qu'en fait, rien - sinon un règlement archaïque - ne justifie qu'en l'occurrence, le Pr. I. soit enrôlé au nom du mari. Ceci est de plus contraire au principe de l'égalité des sexes, principe de base de notre société moderne appliqué dans de multiples autres domaines.

12. Déduction complémentaires des intérêts d'emprunts

Selon l'article 115, 1° du CIR, une des conditions pour que les intérêts complémentaires d'emprunt soient déductibles des revenus, est que l'emprunt soit contracté en vue de la construction ou l'acquisition, ou encore de la rénovation, d'une habitation qui constitue la seule habitation dont "le contribuable" est propriétaire. En fait, il faut lire dont "le ménage" est propriétaire. Le commentaire de cette matière (circ. du 31 mars 1987) énonce ceci: "Les époux dont les revenus imposables sont cumulés doivent être, pour l'application de cette règle, considérés comme un seul contribuable" (Bull. Contr. 661 p. 949). Ceci signifie que des époux séparés - et à fortiori des concubins - n'ont pas à se préoccuper de cette restriction. Il en est de même pour les réclamations fiscales des époux.

13. Taxation des créances consenties par les conjoints d'administrateurs

Sont considérés - et imposés - comme des dividendes (et donc plus lourdement taxés) les intérêts de créances consenties par les administrateurs et associés actifs de société "et par leurs conjoints". Cette assimilation n'est évidemment pas applicable aux ménages de fait.

14. Taxation de la cession de participation à un contribuable non résident

La notion de "ménage" est aussi retenue en cas de cession de participation importante à un contribuable non résident.

Zoals de administratie van de belastingen in haar commentaren opmerkt (Com WIB 252/3), is het vooral om redenen van praktische aard dat de wetgever deze afwijking heeft toegestaan. In deze commentaar staat te lezen: "Men moet inderdaad weten dat naar luid van art. 83 van het KB van 26 juli 1877, houdende reglement voor de bewaring van het kadaster" al de onroerende goederen van de echtgenoten, in de kadastrale legger, zonder onderscheid van herkomst, onder één artikel worden ingeschreven op naam van de man, waaraan de familienaam van de vrouw wordt toegevoegd". De aanslag inzake onroerende voorheffing wordt dan ook niet uitgevoerd op grond van de burgerlijke titels maar op grond van de kadastrale inschrijvingen. Men kan hieruit dus besluiten dat in feite niets, behalve een gedateerd reglement, rechtvaardigt dat de onroerende voorheffing op naam van de man ten kohiere wordt gebracht. Dit staat bovendien haaks op het principe van de gelijkheid der geslachten, een basisprincipe van onze moderne maatschappij dat op talloze andere vlakken wordt toegepast.

12. Aanvullende aftrek van de interesten van leningen

Volgens artikel 115, 1° van het WIB, is één van de voorwaarden om de aanvullende interesten van leningen te kunnen aftrekken van het inkomen, dat de lening is aangegaan om de woning, die de enige woning is waarvan de "belastingplichtige" eigenaar is, te bouwen of aan te kopen, of ook te vernieuwen. Eigenlijk moet men lezen waarvan "het gezin" eigenaar is. De commentaar op deze materie (circ. van 31 maart 1987) luidt: (Echtgenoten waarvan de belastbare inkomens samengevoegd worden, moeten voor de toepassing van deze regel, als één belastingplichtige worden beschouwd) (Bull. Bel.). Dit betekent dat gescheiden echtgenoten - en a fortiori samenwonenden - geen rekening hoeven te houden met deze beperking. Dat geldt ook voor de fiscale bezwaarschriften van de echtgenoten.

13. Aanslag van schuldvorderingen verstrekt door de echtgenoten van bestuurders

Als dividend worden beschouwd - en belast - (en dus zwaarder belast): de interesten uit schuldvorderingen verstrekt door de bestuurders en de werkende vennoten van een vennootschap "en door hun echtgenoten". Deze gelijkstelling geldt uiteraard niet voor feitelijke gezinnen.

14. Aanslag van de overdracht van een participatie aan een belastingplichtige niet-inwoner

Het begrip "gezin" wordt ook in aanmerking genomen in het geval van de overdracht van een participatie aan een belastingplichtige niet-inwoner.

15. Remboursement des tickets modérateurs

En matière d'assurance maladie-invalidité, c'est le total des revenus du ménage qui est pris en considération pour le remboursement des tickets modérateurs.

16. Cotisation spéciale de sécurité sociale

Les ménages réguliers dont le R.I.G. (revenu imposable globalement) ne dépasse pas 750.000 F ne doivent aucune cotisation spéciale de sécurité sociale. Sur la tranche de 100.000 F qui suit (de 750.000 à 850.000 F), une cotisation de 9 p.c. est exigée. La tranche au-delà de 850.000 F est taxée à 13 p.c. On peut aisément deviner les effets de ce tarif. On voit notamment qu'échappent à toute cotisation deux cohabitants non mariés imposables chacun sur 750.000 F. Tandis que, dans la même situation de revenus, deux époux, taxables à raison de 1.500.000 F, devront payer 17.450 F. Bien entendu, les partenaires d'un couples non mariés ne doivent ladite cotisation que si leur RIG respectif excède 750.000 F.

17. Cumul des revenus d'indépendants soumis à la majoration pour absence ou insuffisance de versement anticipé

Les revenus professionnels des époux ne sont plus cumulés pour le calcul de l'impôt mais la majoration pour absence ou insuffisance de versements anticipés est toujours appliquée sur les deux revenus d'indépendants cumulés du ménage. Ce principe est tout à fait injuste.

CONCLUSIONS

La série des 8 articles publiés sous la plume des Francis (pour la plupart mais également d'André) Bailleux, dans le supplément économique de La Libre Belgique, La Libre Entreprise, ont fait l'objet ci-dessus de citations par larges extraits et ont même été complétés par d'autres exemples.

S'il est certain qu'ils répertorient de nombreuses injustices dont sont victimes les couples mariés, nul doute que ces exposés n'ont qu'une vocation exemplative et certainement pas exhaustive. Nous aurions pu ajouter par exemple l'obligation de la signature conjointe de la déclaration fiscale. Il faut rappeler que le 16 septembre 1994, la Cour de cassation a donné raison à l'administration des contributions qui avait argué de l'"absence de déclaration" parce qu'une déclaration ne portait pas la signature de l'épouse "élément de fond essentiel", déclarait la cour suprême.

15. Terugbetaling van het remgeld

Inzake ziekte- en invaliditeitsverzekering wordt rekening gehouden met de totale gezinsinkomsten voor de terugbetaling van het remgeld.

16. Bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid

Gewone gezinnen waarvan het GBI (gezamenlijk belastbaar inkomen) niet hoger ligt dan 750.000 Fr. zijn geen bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid verschuldigd. Op het volgende gedeelte van 100.000 fr. (van 750.000 tot 800.000 fr.) wordt een bijdrage van 9% geïnd. Het gedeelte boven de 800.000 fr. wordt belast tegen 1.3%. De gevolgen van dit tarief laten zich makkelijk raden. Men merkt dat twee ongehuwd samenwonenden die elk een belastbaar inkomen van 750.000 fr. genieten aan elke bijdrage ontsnappen. In dezelfde inkomenssituatie zullen twee echtgenoten, belastbaar aan 1.500.000 fr., 17.450 fr. betalen. Uiteraard zijn de partners van een ongehuwd koppel deze bijdrage slechts verschuldigd als hun respectief GBI meer bedraagt dan 750.000 fr.

17. Cumulatie van de inkomsten van zelfstandigen onderworpen aan de verhoging wegens het niet of onvoldoende voorafbetalen

De beroepsinkomsten van de echtgenoten worden niet meer samengevoegd voor de berekening van de belasting, maar de verhoging wegens het niet of onvoldoende voorafbetalen wordt nog steeds toegepast op de twee gecumuleerde inkomsten van de zelfstandigen van het gezin. Dit principe is totaal onrechtvaardig.

BESLUITEN:

Er is uitvoerig geciteerd uit de reeks van 8 artikelen van Francis (voor het grootste deel maar ook van André) Bailleux, in de economische bijlage van "La Libre Belgique": "La Libre Entreprise" en er zijn nog andere voorbeelden gegeven.

Ook al hebben zij talrijke onrechtvaardigheden waarvan gehuwde koppels het slachtoffer zijn opgesomd, toch twijfelt niemand eraan dat dit maar enkele voorbeelden zijn en dat de lijst niet volledig is. We hadden hier ook nog de verplichting tot gezamenlijke ondertekening van de belastingaangifte kunnen vermelden. Er zij aan herinnerd dat het Hof van Cassatie op 16 december 1994 de administratie der belastingen in het gelijk heeft gesteld toen deze over het ontbreken van aangifte sprak, omdat een aangifte niet door de echtgenote was ondertekend. Volgens het opperste gerechtshof ging het hier om een belangrijk basiselement.

C'est chaque jour que les couples mariés se rendent compte de l'injustice de leur situation qu'ils espèrent voir le législateur fédéral prendre rapidement en compte.

Les soussignés estiment donc que préalablement à la discussion des propositions d'ordonnance de Monsieur Michiel Vandebussche et de Madame Françoise Dupuis et conjoints relative au tarif des droits de succession entre cohabitants:

Le gouvernement et le parlement fédéral devraient mettre tout en oeuvre en vue de supprimer les discriminations dont sont victimes les couples mariés, par rapport aux couples non-mariés, notamment et de façon non exhaustive en ce qui concerne:

1. La différence de quotité exemptée sur le plan fiscal
2. Les déductions pour enfants à charge
3. La taxation des revenus "autres" (immobiliers et mobiliers)
4. Le statut du conjoint du travailleur indépendant
5. la réduction pour revenus de remplacement
6. L'unicité du domicile fiscal
7. Le recouvrement de l'impôt auprès de l'ex-joint
8. Le privilège du Trésor sur les revenus et les biens des deux conjoints
9. Le livret d'épargne
10. L'information des banques au fisc au moment du décès du conjoint
11. L'inscription cadastrale unique des biens des deux époux
12. La déduction complémentaire des intérêts d'emprunts
13. La taxation des créances consenties par les conjoints d'administrateurs
14. La taxation de la cession de participation à un contribuable non résident
15. Le remboursement des tickets modérateurs
16. La cotisation spéciale de sécurité sociale
17. La majoration d'impôts pour absence de versements anticipés chez deux indépendants dont les revenus sont dans ce cas cumulés.

Elke dag opnieuw worden gehuwde koppels geconfronteerd met de onrechtvaardigheid van hun situatie en hopen zij dat de federale wetgever hieraan aandacht zal besteden.

De ondergetekenden zijn van mening dat vooraleer de bespreking van de voorstellen van de heer Michiel Vandebussche en van mevr. Françoise Dupuis c.s. betreffende de successietarieven tussen samenwonenden:

De regering en het federale parlement alles in het werk zouden moeten stellen om de discriminaties af te schaffen waarvan gehuwde koppels het slachtoffer zijn, in vergelijking met de ongehuwde koppels, meer bepaald en op niet exhaustieve wijze inzake:

1. Het verschil in het vrijgestelde gedeelte op fiscaal vlak
2. De aftrek voor kinderen ten laste
3. De belasting van "andere" inkomsten (roerende en onroerende)
4. Het statuut van de echtgenoot van de zelfstandige
5. De vermindering voor vervangingsinkomens
6. Enige fiscale woonplaats
7. Invordering van de belasting bij de ex-echtgenoot
8. Voorrecht van de Schatkist op de inkomsten en op de goederen van de twee echtgenoten
9. Het spaarboekje
10. Informatie van de banken aan de fiscus bij het overlijden van de echtgenoot
11. Eén inschrijving van de goederen van de twee echtgenoten
12. Aanvullende aftrek van de interesten van leningen
13. Aanslag van schuldvorderingen toegekend door de echtgenoten van bestuurders
14. Aanslag van de overdracht van een participatie aan een belastingplichtige niet-inwoner
15. Terugbetaling van het remgeld
16. Bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid
17. De belastingverhoging wegens het niet voorafbetalen bij twee zelfstandigen van wie de inkomsten in dat geval worden samengevoegd.

Commentaires des articles

Article 1er

Cet article fixe la base légale de l'ordonnance.

Article 2

L'article instaure les nouveaux taux proposés pour les droits de succession en tenant compte des principes suivants:

- exonération du premier million entre époux et en ligne directe;
- adoption des taux appliqués en Flandre sauf lorsque ceux-ci sont supérieurs au taux bruxellois et wallon.

Article 3

L'article instaure pour la Région de Bruxelles-Capitale, l'indexation des tranches de part nette.

Le pouvoir de calculer les nouvelles tranches est confié au gouvernement. L'indexation est annuelle. Toutefois, en cas d'immobilisme du Gouvernement l'indexation sera automatique et calculée jusqu'au jour du décès du défunt.

Article 4

Certaines tranches pourront subir un droit supérieur à 50% et même certains lots pourront subir un droit plus élevé que 50% pour peu que le total des droits payés sur l'ensemble de la succession ne dépasse pas 50% de l'estimation totale de ladite succession.

Article 5

Entrée en vigueur.

Stéphane de LOBKOWICZ (F)
Yves de JONGE d'ARDOYE (F)

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel bepaalt de rechtsgrond van de ordonnantie.

Artikel 2

Het artikel hanteert voor de nieuwe voorgestelde tarieven van de successierechten de volgende principes:

- vrijstelling voor het eerste miljoen tussen echtgenoten en in rechte lijn;
- overname van de tarieven die in Vlaanderen worden toegepast, behalve wanneer deze hoger liggen dan de tarieven in Brussel of Wallonië.

Artikel 3

Het artikel voert voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de indexering in van de gedeelten van het netto-aandeel.

Het wordt aan de regering overgelaten de nieuwe gedeelten te berekenen. De indexering geschiedt jaarlijks. Zo de regering niets doet, wordt de indexering automatisch toegepast en berekend tot op de dag van het overlijden van de erflater.

Artikel 4

Op bepaalde gedeelten kan een recht van meer dan 50% worden geheven en zelfs op sommige kavels kan een recht van meer dan 50% worden geheven, voor zover de rechten op de hele erfenis in totaal niet meer dan 50% van de totale raming van de erfenis belopen.

Artikel 5

Inwerkingtreding.

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**visant à actualiser
les taux des droits de succession et
de mutation par décès
en Région de Bruxelles-Capitale**

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

Les taux des droits de succession et de mutation par décès en vigueur en Région de Bruxelles-Capitale sont fixés comme suit:

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot aanpassing van het tarief
van de rechten van successie en
van overgang bij overlijden
in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

De tarieven van de rechten van successie en van overgang bij overlijden welke van kracht zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, worden vastgesteld als volgt:

Tranche de part nette Gedeelte van het netto-aandeel		Ligne directe et entre époux Rechte lijn en tussen echtgenoten	
De 1 franc à 1 million inclus Van 1 fr. tot 1 miljoen inbegrepen	0%		
De 1 million à 2 millions inclus Van 1 miljoen tot 2 miljoen inbegrepen	3%		
De 2 million à 4 millions inclus Van 2 miljoen tot 4 miljoen inbegrepen	7%		30.000
De 4 millions à 10 millions inclus Van 4 miljoen tot 10 miljoen inbegrepen	9%		170.000
De 10 millions à 20 millions Van 10 miljoen tot 20 miljoen inbegrepen	24%		710.000
Au-delà de 20 millions Boven de 20 miljoen	27%		3.110.000

Tranche de part nette Gedeelte van het netto-aandeel	Frères/Sœurs Broers/Zusters		Oncles/Tantes Neveux, Nièces ou conjoints de l'un de ceux-ci Ooms/Tantes Neven, nichten of verwanten van dezen		Autres personnes Ander personen	
	De 1 à 500.000 FB inclus Van 1 fr. tot 500.000 fr. inbegrepen	20%		25%		30%
De 500.000 FB à 1 million inclus Van 500.000 fr. tot 1 miljoen fr. inbegrepen	25%	100.000	30%	125.000	35%	150.000
De 1 million à 3 millions inclus Van 1 miljoen tot 3 miljoen fr. inbegrepen	30%	225.000	40%	275.000	45%	325.000
De 3 millions à 7 millions inclus Van 3 miljoen tot 7 miljoen fr. inbegrepen	50%	825.000	55%	1.075.000	55%	1.225.000
Au-delà de 7 millions Boven de 7 miljoen	65%	2.825.000	65%	3.275.000	65%	3.425.000

Article 3

Les montants servant de référence au calcul des tranches de part nette dont question à l'article 2 sont liés à l'indice des prix à la consommation.

Chaque année, avant le 31 mars, le Gouvernement détermine par arrêté publié au *Moniteur belge*, les nouveaux montants des tranches indexées. Les nouveaux montants sont d'application par effet rétroactif au premier janvier.

Faute pour le gouvernement de satisfaire, dans les délais, au prescrit du présent article, l'indexation des tranches sera de plein droit au jour du décès du défunt.

Article 4

En aucun cas, la somme des droits de succession et de mutation par décès ne peut dépasser 50% du montant total d'une succession.

Article 5

La présente ordonnance entre en vigueur dès sa publication au *Moniteur belge*.

Le 2 juin 1998.

Stéphane de LOBKOWICZ (F)
Yves de JONGE d'ARDOYE (F)

Artikel 3

De bedragen die als basis dienen voor de berekening van de gedeelten van het netto-aandeel waarvan sprake in artikel 2 worden gekoppeld aan het indexcijfer der consumptieprijzen.

De regering bepaalt elk jaar, vóór 31 maart, bij in het *Belgisch Staatsblad* bekend gemaakt besluit, de nieuwe bedragen van de geïndexeerde gedeelten. De nieuwe bedragen zijn van toepassing met terugwerking tot 1 januari.

Indien de regering niet binnen de gestelde termijnen aan dit artikel voldoet, worden de gedeelten van rechtswege geïndexeerd op de dag van het overlijden van de overledene.

Artikel 4

De som van de rechten van successie en van overgang bij overlijden mag in geen geval meer bedragen dan 50% van het totale bedrag van een erfenis.

Artikel 5

Deze ordonnantie treedt in werking zodra zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

2 juni 1998.

